

T.C.
Mersin Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ ÖğRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK DANIŞMA
GEREKSİNİMLERİNİN CİNSİYET, FAKÜLTE, SINIF DÜZEYİ VE AKADEMİK
BAŞARI DEğİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

Altan KARATAŞ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Cem Ali GİZİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2012

Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

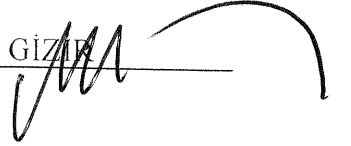
Altan KARATAŞ tarafından hazırlanan "Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Cinsiyet, Fakülte, Sınıf Düzeyi ve Akademik Başarı Değişkenlerine Göre İncelenmesi" başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başarılı

Başarısız

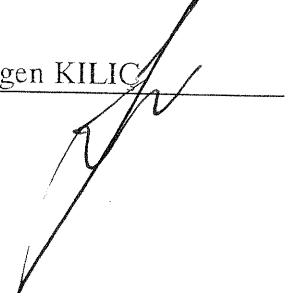
Başkan Yrd. Doç. Dr. Cem Ali GİZLİ

Yrd. Doç. Dr. Nurcan GÖKÇAKAN
Üye

Yrd. Doç. Dr. Figen KILIC
Üye

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylıyorum.

30/07/2012

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın tüm aşamalarında beni destekleyen, tezin son aşamasına kadar bilgi ve deneyimlerini aktaran, motive eden, bu çalışmanın bitirilmesinde çok değerli katkılarını esirgemeyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Cem Ali GİZİR'e çok teşekkür ederim.

Bununla birlikte, çalışmama geri bildirimleriyle büyük katkı sağlayan tez izleme komitesinin değerli üyeleri Yrd. Doç. Dr. Nurcan GÖKÇAKAN ve Yrd. Doç. Dr. Figen KILIÇ hocalarıma teşekkür ederim.

Ayrıca, uygulamalarım sırasında bana yardımcı olan arkadaşlarıma, uygulama yaptığım fakültelerdeki öğretim elemanlarına ve uygulamalara katılarak çalışmama destek veren üniversite öğrencilerine de çok teşekkür ederim.

Yaşamım boyunca beni destekleyen annem ve babama, çalışmalarım sürecinde bana sabır ve anlayış gösteren eşim Özge ve Kızım Nehir Nisa'ya çok teşekkür ederim.

Altan KARATAŞ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir.

Araştırmanın örneklemini, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan 1504 (863 kız, 641 erkek) lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Bu çalışmada, "Kişisel Bilgi Formu" ile Türkçe'ye uyarlaması Güneri, Aydın ve Skovholt (2003) tarafından yapılan Öğrenci İhtiyaçları Analizi Ölçeği (Loeffler, Haynes, Rengel, Volk ve Wilkin, 1984) olmak üzere 2 ölçme aracı kullanılmıştır. Araştırma verileri t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre, üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılık göstermektedir. Bulgular incelendiğinde, cinsiyet değişkeni açısından, kız öğrencilerin *akademik* ve *kriz*, erkek öğrencilerin ise *ekonomik*, *ayrımcılık*, *engellilik* ve *üniversite eğitimi* gereksinimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Fakülteler açısından ele alındığında ise Fen-Edebiyat ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin *kriz*, *kariyer*, *ekonomik*, *ayrımcılık* ve *üniversite eğitimi* gereksinimleri Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinden daha yüksektir.

Sınıf düzeyi değişkeni açısından ise üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin *ekonomik*, *kariyer* ve *ilişki* gereksinimleri birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinden daha yüksektir. Bununla birlikte, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin *akademik* gereksinimleri ile birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin *üniversite eğitimi* gereksinimleri dördüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksektir. Son olarak, düşük akademik başarıya sahip öğrencilerin *akademik*, *kariyer* ve *üniversite eğitimi* gereksinimleri yüksek akademik başarıya sahip öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Danışma Gereksinimleri, İhtiyaç Analizi, Üniversite Öğrencileri.

ABSTRACT

The purpose of the present study is to investigate the counseling needs of the university students with respect to their gender, faculty type, class level and academic success. The sample consisted of 1504 (863 female, 641 male) undergraduate students enrolled in four faculty at Mersin University. Two instruments, “Demographic Data Form” and “The Student Need Assessment Survey” (Loeffler, Haynes, Rengel, Volk ve Wilkin, 1984) adapted to Turkish by Güneri, Aydın ve Skovholt (2003) are used in the present study. One way analysis of variance (ANOVA) and t-test were used to analyze the data.

The results of the study revealed that the counseling needs of the university students differed significantly in terms of their gender, faculty type, class level and academic success. Specifically, male students expressed greater concern for *financial, discrimination, disability* and *university education* issues while female students were more concerned about *academic and crises issues*. Moreover, Faculty of Arts & Sciences, and Economic & Administrative Sciences students expressed greater concern about *crisis, career, financial, discrimination* and *university education* than Faculty of Education and Engineering students. Furthermore, junior and senior students showed higher *economic, career* and *relation* needs than freshman and sophomore students. At least, *academic, career* and *university education* concerns seem especially more common among low achieving university students.

Keywords: Counseling Needs, Need Assessment, University Students.

İÇİNDEKİLER	Sayfa No
ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTARCT	v
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	i x
EKLER LİSTESİ	x i
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM (KURAMSAL ÇERÇEVE)	4
I.1. Üniversite Gençliği.....	4
I.2. Gereksinim (ihtiyaç) Kavramı.....	8
I.2.1.Murray'a Göre Gereksinimler.....	9
I.2.2. Maslow'a Göre Gereksinimler.....	11
I.2.3. Alderfer'e Göre Gereksinimler.....	14
I.3. Üniversite Öğrencilerinin Gereksinimlerine Yönelik Gerçekleştirilen Araştırmalar.....	15
I.4. Üniversite Öğrencilerinin Gereksinimlerine Yönelik Türkiye'de Gerçekleştirilen Araştırmalar	22
I.5. Araştırmanın Amacı.....	28
I.6. Araştırmanın Soruları.....	28
I.7. Araştırmanın Önemi.....	28
I.8.Araştırmanın Sınırlılıkları	31
I.9.Tanımlar	31

II.BÖLÜM (YÖNTEM).....	32
II.1.Araştırmanın Yöntemi.....	32
II.2. Evren ve Örneklem.....	32
II.2.1. Örneklem Ard-Yöresel Özellikleri.....	34
II.3.Veri Toplama Araçları.....	36
II.3.1.Kişisel Bilgi Formu.....	36
II.3.2.Öğrenci İhtiyaçları Analizi Ölçeği (The Student Need Assessment Survey).....	37
II.3.2.1.Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	38
II.3.2.2. ÖİAÖ'nün Güvenirliğinin İncelenmesi.....	41
II.4. İşlem	42
II.5. Verilerin Analizi.....	42
III. BÖLÜM (BULGULAR).....	44
III.1. Bağımlı Değişkenler Arası İlişkiler ve Betimleyici İstatistikler	44
III.2. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereklerinin Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Bulguları.....	47
III.3. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereklerinin Öğrenim Gördükleri Fakültelere Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Bulguları.....	49

III.4. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Bulguları.....	55
III.5. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Bulguları.....	59
IV. BÖLÜM (TARTIŞMA VE YORUM).....	64
IV.1. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu....	64
IV.2. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	65
IV.3. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Öğrenim Gördükleri Fakülteleere Göre İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu	69
IV.4. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu	71
IV.5. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Akademik Başarılarına Göre İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu	76

V. BÖLÜM (SONUÇ VE ÖNERİLER).....	78
Sonuçlar.....	78
Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	81
Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	83
KAYNAKÇA.....	85
EKLER	

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1. Örneklemın Fakülte, Sınıf Düzeyi ve Cinsiyete Göre Dağılımı.....	33
Tablo 2. Örneklemın Fakülte ve Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımı.....	34
Tablo 3. Örneklemın Fakülte ve Yaşamlarının Geçtiği Bölgelere Göre Dağılımı.....	35
Tablo 4. Örneklemın Fakülte ve Yaşamlarının Büyük Bölümünün Geçtiği Yere Göre Dağılımı.....	35
Tablo 5. Örneklemın Fakülte ve Ailede Üniversite Eğitimi Alanlara Göre Dağılımı....	36
Tablo 6. ÖİAÖ'deki Maddelerin Faktör Yükleri ve Madde-Toplam Korelasyonları....	39
Tablo 7. ÖİAÖ'yü Oluşturan Faktörler Arasındaki Korelasyon Katsayıları	45
Tablo 8. Psikolojik Danışma Gereksinim Alanlarına İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları.....	46
Tablo 9. Cinsiyet ve Öğrenci Gereksinimleri Temelinde Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları.....	47
Tablo 10. Cinsiyete Göre Öğrenci Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin t-testi Sonuçları.....	48
Tablo 11. Fakülte ve Öğrenci Gereksinimleri Temelinde Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları.....	49
Tablo 12. Fakültelere Göre Öğrenci Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin ANOVA Sonuçları.....	51
Tablo 13. Fakültelerine Göre Öğrencilerin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Puan Ortalamaları	53
Tablo 14. Sınıf Düzeyi ve Öğrenci Gereksinimleri Temelinde Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları	55
Tablo 15. Sınıf Düzeyine Göre Öğrenci Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin ANOVA Sonuçları.....	56
Tablo 16. Sınıf Düzeyine Göre Öğrencilerin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Puan Ortalamaları.....	57

Tablo 17. Akademik Başarı ve Öğrenci Gereksinimleri Temelinde Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları.....	60
Tablo 18. Akademik Başarıya Göre Öğrenci Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin ANOVA Sonuçları.....	61
Tablo 19. Akademik Başarıya Göre Öğrencilerin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Puan Ortalamaları.....	62

EKLER LİSTESİ

Ek 1. Uygulama İzin Belgesi

Ek 2. Kişisel Bilgi Formu

Ek 3. Öğrenci İhtiyaçları Analizi Ölçeği (The Student Need Assessment Survey)

GİRİŞ

Günümüzdeki hızlı ekonomik, teknolojik, kültürel ve sosyal değişimlere paralel olarak bireylerin gereksinimleri de sürekli olarak aynı hızda değişmektedir. Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin içinde buldukları gelişimsel süreç dikkate alındığında, süre giden bu değişimler, öğrencilerin değişen akademik, mesleki, sosyal ve kişisel gereksinimlerinin yakından ve sürekli olarak izlenmesini zorunlu kılmaktadır.

18–25 yaş arasındaki gençler için üniversitedeki öğrenim süreci ve yetişkinliğe geçiş dönemindeki gelişimsel süreç arasında önemli etkileşimler vardır. Bir başka deyişle, özellikle lisans düzeyindeki öğrenciler için üniversite yaşamı, gençlerin birçok yeni akademik, kişisel ve sosyal yaşantıları deneyimledikleri önemli bir gelişim süreci olarak nitelendirilmektedir. Bu süreçte öğrenciler, üniversitenin yeni akademik ve sosyal ortamına uyum gösterme, akademik beklenti ve talepleri karşılama, edindiği sosyal özgürlükler içinde bağımsız olmayı başarma, arkadaş ve karşı cinsle olan ilişkilerini sorgulama ve mesleki olanakları araştırma gibi birçok konuyla baş etmek durumundadırlar (Gizir, 2005).

Yakından incelendiğinde, üniversite öğrencileri öğrenim görmeye başladıkları ilk yılda daha çok barınma, uyum, yalnızlık gibi sorunlar yaşamaktadırlar. İlerleyen yıllarda ise bu öğrencilerin sınav kaygısı, gelecek kaygısı, öğretim üyeleri ve sınıf arkadaşlarıyla ilişkiler, ders içeriğinin zorluğu, akademik problemler gibi çeşitli sorunlarla başa çıkmaları gerekmektedir (Grayson ve Meilman, aktaran Perrine ve Lisle, 1995). İlgili alanyazında, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin akademik gereksinimlerinin daha fazla olduğu vurgulanırken, üst sınıfların ise iş arama becerileri, karar verme becerileri ve kendini anlama konularındaki gereksinimlerinin daha ön planda olduğu belirtilmektedir (Weissberg ve diğ., 1982).

Diğer yandan, üniversite öğrencilerinin eğitimsel, mesleki ve bireysel gereksinim alanlarının en yüksek önceliğe sahip olduğu belirtilmekle birlikte (Silvester 1976) son yıllarda öğrencilerin gittikçe daha karmaşık bir yapıya bürünen çeşitli sorun ve gereksinimlerle karşılaştıkları gözlemlenmektedir (Bishop,1995; Hyun, Quinn, Madon ve Lusting, 2006). Bu tür sorunlar, gelişimsel gereksinim ya da durumlar olabildiği gibi ilişki ve akademik beceri kaygısı, stres, depresyon, intihar düşüncesi, kişilik bozuklukları ve cinsel saldırıya maruz kalma olabilmektedir (Benton ve diğ., 2003).

Dolayısıyla, değişen öğrenci gereksinimlerinin belirli aralıklarla sürekli ve bütüncül olarak değerlendirilmesi üniversite bünyesinde öğrencilere yönelik etkili hizmetlerin ve programların geliştirilmesi ve sunulması açısından oldukça önem kazanmaktadır. Bu nedenle, öğrencilerin değişen akademik, mesleki, sosyal ve kişisel gereksinimlerini belirlemek ve öğrenci destek birimlerinin sundukları hizmetleri de belirlenen bu gereksinimler ışığında planlamak gerekmektedir (Barrow, Cox, Sepich ve Spivak, 1989). Bununla birlikte, öğretim üyelerinin, akademik danışmanların, üniversite yöneticilerinin ve öğrenci destek birimlerinde görev alan uzmanların kısacası üniversitede görev yapan tüm akademik ve idari personelin öğrencilerle bireysel etkileşim içinde olmaları anlayışının benimsenmesi gerekmektedir (Gallagher, 2004).

Diğer bir deyişle, öğrenci destek programlarının üniversite öğrencilerine yönelik uygulanacak gereksinim analizleri temelinde ve üniversite yerleşkesinin olanakları dahilinde oluşturulması, hazırlanan tüm programlarının etkililik çalışmalarının düzenli aralıklarla yapılması ve programların konu ve içerik anlamında sürekli olarak öğrencilerin ilgi, beklenti ve gereksinimleri doğrultusunda geliştirilmesi önleyici-gelişimsel psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin işlevlerini önemli ölçüde artıracaktır (Gizir, 2010). Aksi takdirde, öğrencilerin gereksinim ve problemlerini belirlemeden geliştirilecek hizmet

ve etkinlikler, öğrencilerin temel gereksinimlerini karşılamaları ya da kendilerine sunulan hizmetlerden en üst düzeyde yararlanabilmeleri konusunda yetersiz kalacaklardır (Bishop, Bauer ve Becker, 1998; Gallagher, Golin ve Kelleher, 1992).

Türkiye’de üniversite öğrencilerinin gereksinimleri üzerine yapılan sınırlı düzeyde çalışma bulunmaktadır. Bununla birlikte, farklı üniversitelerde gerçekleştirilen bu çalışmalarda üniversite öğrencilerinin gereksinim ve sorunlarına yönelik önemli bulgular saptanmış ve öğrenci gereksinimlerinin çeşitli değişkenler açısından farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir (Atik ve Yalçın, 2010; Bilgin, 2000; Doğan, 2012; Gizir, 2005; Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003; Kacur ve Atak, 2011; Kaygusuz, 2002; Pektaş ve Bilge, 2007; Özgüven, 1990; Şahin, Fırat, Zoraoğlu ve Açıköz, 2009).

Bu bilgiler ışığında bu çalışmada, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bilindiği üzere, üniversite yaşamı öğrencilere bağımsızlaşma, gizil güçlerini keşfetme, kendini gerçekleştirme, meslek sahibi olma, yaşam koşullarını yükseltme ve bir sonraki gelişim dönemine hazırlanma gibi çok önemli ve zengin olanaklar sunmaktadır (Türküm, 2007). Dolayısıyla, bu çalışmanın sonuçlarının üniversiteler bünyesindeki özelde psikolojik danışma ve rehberlik merkezleri genelde ise çeşitli öğrenci hizmet birimlerinin sundukları hizmetleri günümüz üniversite öğrencilerinin gereksinim alanları doğrultusunda ve önleyici-gelişimsel bakış açısıyla yeniden değerlendirmelerine ve geliştirmelerine ışık tutacağı öngörülmektedir.

I. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

I.1. Üniversite Gençliği

Gençliği yaş açısından kesin çizgilerle ayırmak zordur. Her ne kadar yapılan kesin tanımlamalar mevcutsa da gençlik genel anlamıyla nüfus içindeki 15-29 yaş grubu olarak tanımlanabilir. Genç kavramı sözlükte, yaşı ilerlememiş olan, ihtiyarlık karştı olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2012a). Köknel ise (1970) gençliği, belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde, duygu, düşünce, davranış ve tutum olarak gelişme çabası harcayan birey olarak tanımlamaktadır.

Ülkemiz genç bir nüfusa sahip olup, 2010 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre ülkemiz nüfusunun yarısı 29 yaşından küçüktür ve nüfusun yaklaşık % 25'i de 15-29 yaş grubunda bulunmaktadır (TUİK, 2011). Aynı zamanda, bu genç nüfusun önemli bir bölümü yüksek öğrenim görmektedir. Yüksek öğrenim gören gençlerin bu süreçte temel psiko-sosyal gereksinimlerinin belirlenmesi ve bu gereksinimlerin karşılanması, ülkemizin yüksek öğreniminin kalitesinin artırılması açısından ve sağlıklı, başarılı, geleceğine güvenle bakan bir gençliğin yetişmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Üniversiteler, bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumları olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2012b).

Ülkemizde 2011 yılı itibariyle devlet üniversitesi sayısı 103 ve vakıf üniversitesi sayısı 62'ye ulaşırken toplam üniversite sayısı 165'e yükselmiştir. Bu durumda 2006 yılından önce 77 olan toplam üniversite sayısı 2006 yılından sonra yaklaşık %115'lik artış göstermiş ve 165'e yükselmiştir. Türkiye'de 2008 yılı itibariyle üniversite kurulmayan il bulunmamaktadır (Günay ve Günay, 2011).

Türkiye'de 2011 yılı itibariyle 103 devlet üniversitesi, 62 vakıf üniversitesi, 7 vakıf meslek yüksekokulu ve 10 diğer eğitim kurumu olmak üzere toplam 182 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır (ÖSYM, 2011). Ülkemizde yükseköğretim öğrenci sayısı 2011 yılı itibariyle 3.817.086'ya ulaşmıştır (Günay ve Günay, 2011).

Son yıllarda ülkemizdeki üniversitelerin sayısının ve bu üniversitelerdeki öğrenci sayısının hızlı artışı beraberinde olumlu ve olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Üniversitelerin sayıca fazla olması, öğrenci kontenjanların artmasına ve dolayısıyla liseden mezun olan pek çok gencin üniversite öğrenimi görmesine etken olmaktadır. Bu durum, üniversite öğrenimi almak isteyen gençler açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Ancak, üniversitelerin sayısal anlamda hızlı artışı beraberinde üniversitelerin kaynak sıkıntıları, fiziksel koşullardan kaynaklanan yetersizlikleri, nitelikli öğretim üyesi sayısındaki sınırlılıkları ve öğrencilere yönelik hizmetlerde çeşitli zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin alanlarında bilimsel çalışma yapacakları, kariyer seçimini gerçekleştirecekleri, sosyal etkinliklerde bulunacakları ve kendilerini gerçekleştirme yolunda ilerleyecekleri fiziksel ve sosyal ortamların yetersizliğinden kaynaklanan çeşitli sorunlar yaşamaları kaçınılmaz olmaktadır. Bu süreçte, üniversitelerde öğrenim gören ve toplumun geleceği olarak görülen üniversite öğrencilerinin gereksinimlerinin, sorunlarının ya da yaşadıkları zorlukların belirlenmesi ve uygun çözümlerin bulunması büyük önem taşımaktadır.

Ergenliğin son evresi ile olgunlaşma süreci arasında olan üniversite gençliği, mesleğe hazırlanma ve yetişkinlik yaşamına atılmanın eşiğinde bulunmaktadır. Dolayısıyla, gençler bir yandan gençliğin verdiği dinamizm ve olgunlaşma sancılarını yaşarken, diğer yandan üniversiteden mezun olunca, alacağı mesleki ve sosyal sorumluluk duygularının ikilemini yaşamaktadırlar. Üniversite gençliği, genellikle 18-24 yaş grubunu oluşturan, örgün eğitimin son evresinde öğrenim gören, araştırmacı ve sorgulayıcı, dolayısıyla bilimsel bir bakış açısı kazanan, kendilerine has bir alt kültür (gençlik kültürü) oluşturan, toplumun gelecekteki lider grubunu oluşturacak bir kesimdir. Bu anlamda, üniversite gençliğinin yeterli, kaliteli ve sağlıklı bir biçimde yetiştirilmesi toplumların gelişmesinin ve sağlıklı olmasının ön koşuludur (Bayhan 1997).

Yaşamın önemli bir parçasını oluşturan üniversite yılları, ergenlik dönemi gibi temel bir gelişimsel yaşam krizinin ardından başlamasıyla üzerinde özenle durmayı ve araştırmayı gerektirmektedir. Bir yandan farklı bir sosyal ve kültürel ortam, diğer yandan içinde buldukları gelişimsel döneme özgü yerine getirilmesi gereken görev ve süreçler dikkate alındığında "üniversite öğrenimi" olgusu çeşitli uzmanlar, eğitimciler ve araştırmacılar için dikkatle ele alınması gereken bir süreç haline gelmektedir. Bu açıdan, üniversite öğrencilerinin gereksinimleri, problemleri, kimlik gelişimleri, üniversite ortamına uyum süreçleri, kariyer seçimleri, psikolojik destek hizmetlerden yararlanma düzeyleri ve tutumları gibi birçok konunun üniversite gençliği bakış açısıyla dikkatle incelenmesi ve elde edilen araştırma sonuçlarının üniversiteye yönelik temel öğrenci kişilik hizmetlerinin geliştirilmesi açısından değerlendirilmesi gerekmektedir (Özbay, 1997).

Özgüven (1992) üniversite öğrencisini, birey olarak kendi gelişim sorunları olan bir birey olarak tanımlamaktadır. Bu yönüyle, üniversite öğrencisi ne yetişkindir ne de çocuktur. Sadece, çocukluktan yetişkinliğe geçme döneminin temel ve öngörülen

sıkıntılarını taşımaktadır. Bu dönemde üniversite öğrencisi, kendi kimliğini bulma, toplumsal yönden çocukluk döneminin yerel değerlerini daha geniş biçimde ulusal/evrensel değerlere dönüştürme ve uzlaştırma ile sosyal olgunluğa erişme durumundadır. Bu sosyalleşme ve topluma uyum sağlama sürecinde bireyin ilişki içinde olduğu akran gruplarının önemi de artmaktadır. Özellikle üniversite düzeyinde, ailenin etkisi azalırken, arkadaş gruplarının sahip oldukları değerler sistemi bireyin davranışlarını yönlendirme yönünden daha etkili hale gelir. Özgüven (1992), üniversite gençlerinin sosyal olgunluğa erişmenin iki önemli boyutu olan "bağımsızlık" ve "cinsel" kimliğine uygun davranışları da bu süreçte kazandıklarını vurgular. Cinsel kimliğin kazanılması ile karşı cinsten arkadaş seçmek, eş seçmek ve evlenmek gibi konular süreç içinde gençlerin vereceği önemli kararlar arasına girmektedir.

Bayhan (1997), gençlik sorunlarını psikolojik, fizyolojik, cinsel, ekonomik, eğitimsel, kuşak çatışması, uyuşturucu madde bağımlılığı, ideolojik sapma, işsizlik, barınma ve sağlık vb. gibi belli başlı "*geleneksel sorunlar*" ile çağdaş dünyada sosyal değişmeye bağlı olarak gelişen, çarpık kentleşme, değerlerdeki değişimler, gelecek korkusu, yabancılaşma, kimlik bunalımı, psiko-sosyal sorunlar, yalnızlık, stres, güvensizlik ve şiddet gibi "*güncel sorunlar*" olarak ifade etmektedir. Bununla birlikte, Türkiye'nin sosyal yapısına ve süre giden değişimlere bağlı olarak gençliğin sorunlarının temelinde, aşırı nüfus artışına bağlı olarak gençlere yeterli eğitim imkânının sağlanamaması ve işsizlik probleminin yattığı da belirtilmektedir. Benzer şekilde, üniversite gençliğinin bedensel gelişim ve cinsel konular başta olmak üzere birçok konuda yaşadıkları zorluklara yönelik yardım bulamama, akademik sorunlar, aşırı çalışmanın getirdiği yorgunluk, kişilerarası ilişkilerdeki sıkıntılar ve özellikle romantik ilişkiler kurmadaki güçlükler, nevrotik eğilimler, kaygı, depresyon, yurt sorunları, aile özlemi, anne-babaya aşırı bağımlılık ve

kariyer sorunları ve sosyal uyum üniversite gençlerinin bilinen ve çözüm bekleyen gereksinim ve sorunları olarak belirtilmektedir (Kutlu, 2004).

1.2. Gereksinim (İhtiyaç) Kavramı

Psikolojide gereksinim kavramı, “insanın gelişimi ve çevresiyle uyumsal ilişki kurabilmesi için gerekli önemli koşulların eksikliği” olarak tanımlanmaktadır (Bayrnur, 1994: 69). Genel anlamda gereksinim, varolan ile olması gereken arasındaki farka işaret etmekte olup, organizmada gerginliğe neden olan, güdülenmeyi başlatan biyo-psiko-sosyal bir kavram olarak ele alınmaktadır. Bireyler, yaşamlarına en etkin düzeyde uyum sağlamak ve yaşamlarını devam ettirmek adına yaşamlarında varolan ile olması gereken arasında oluşan bu gerginliği giderme çabasındadırlar. Dolayısıyla, gereksinim karşılandığında, organizmada döngüsel olarak tekrar eksiklik meydana gelinceye kadar gerginlik geçici olarak ortadan kalkar ve birey rahatlayarak doyuma ulaşır (Ercoşkun ve Nalçalı, 2005).

Bir başka deyişle, bireylerin tüm davranışları bir gerilimi, bir sıkıntıyı gidereceği düşünülen bir hedefe yöneliktir. Gereksinim adı verilen ve organizmada bazen bir yoksunluktan bazen de fazlalıktan kaynaklanan bu gerginlik ve sıkıntı, uygun objenin elde edilmesi ile biter ve organizma dengesine kavuşur (Kuzgun, 2000).

Diğer yandan Morgan, gereksinimi, bireyin içindeki fizyolojik ve sonradan edinilmiş eksiklik ya da yetmezlik olarak tanımlamakta ve genellikle dürtü ve güdüyle eş anlamda kullanmaktadır. Heckert ve diğerleri ise (aktaran, Kesici, 2008) psikolojik gereksinimler olarak adlandırılan başarı, ilişki, özerklik ve başatlık gereksinimlerini sosyal gereksinimler olarak tanımlamışlardır. Başarı gereksinimi, bireyin önceki performansını daha ileri taşımak için üstün olma ve girişimde bulunma arzusu olarak betimlenirken ilişki

gereksinimini, sosyal olarak etkileşimde bulunma arzusu ve diğerleri tarafından kabul edilme olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte, özerklik gereksinimi diğerlerinden çok kendisi için bir şeyler yapmayı arzu etme ve başatlık gereksinimini ise güçlü olma ve diğerleri üzerinde daha etkin olma arzusu olarak ifade edilmiştir. Bu tanımlar ışığında, ilgili alanyazında bireylerin gereksinimlerinin doğasını açıklamaya yönelik temel yaklaşımlar olarak nitelendirilen bazı kuramlar ön plana çıkmaktadır. Bu kuramlar aşağıda incelenmektedir.

I.2.1. Murray'a Göre Gereksinimler

Murray gereksinimi, memnuniyetimizi artırma veya memnun edici olmayan durumu değiştirme gibi durumlarda, algılarımızı ve davranışlarımızı organize eden güç olarak ele almaktadır (aktaran, Hall ve Lindzey, 1985). Aynı zamanda Murray, kişilik değerlendirmesinde kullandığı gereksinim kavramını biyolojik ya da psikolojik olabilen, giderilmesi gereken bir gerginlik durumu olarak da tanımlamaktadır. Bu gereksinim, yeme-içme gibi içsel süreçleri içerebildiği gibi, çevrenin etkisiyle de oluşabilmektedir (Schultz ve Schultz, 1997). Ancak, içsel süreçlerden kaynaklanan gereksinimlere odaklanmayan Murray daha çok ayırıcı özelliklere benzeyen psikolojik odaklı gereksinimlere odaklanmıştır (Burger, 2006).

Bir diğer deyişle Murray (aktaran, Arslanoğlu, Tekin, Arslanoğlu ve Özmutlu, 2010) bazen belirli içsel süreçleri içerdiğini belirtse de gereksinimlerin daha sıklıkla çevresel güçler tarafından yönlendirildiğini ve organizmada belirli bir baskıya karşı tepki oluştuğunda ortaya çıktığını ifade etmiştir. Her bir gereksinim, belirli bir duygu ile karakterize olmakta ve belirli bir eğilim göstermektedir. Bu eğilim, genellikle bir ısrarlılık gösterdiğinden belirli bir davranışa yol açmakta ve organizmayı doyuracak bir durum

yaratacak değişikliklere neden olmaktadır. Doyurulmayan gereksinimler, bireylerde duygusal açıdan güvensizlik yaratmakta, çatışma ve kaygıya yol açmaktadır. Her bireyde gereksinimlerini karşılama ve gizil güçlerini gerçekleştirme yönünde güçlü bir eğilim vardır.

Gereksinimleri kültürel deneyimlerle ilişkilendiren Murray'a göre hepimizde gereksinimler hiyerarşisi vardır. Bir gereksinimin aktif hale gelip gelmemesi ise baskı adı verilen ve içinde bulunulan durumun koşullarına bağlıdır (Burger, 2006). Bu nedenle, gereksinimler çevresel bir baskıyla birlikte uyum içinde işlev görerek davranışı yönlendirirler. Murray, bireylerde görülen belli başlı bazı gereksinimleri az sayıda fakat çok derinlemesine incelediği vakalardan topladığı bulgulara dayanarak sınıflamış ve 27 psikolojik kökenli gereksinim belirlemiştir. Bu gereksinimler birbirinden daha güçlü olmayıp her bir bireye ve ortama göre başatlık kazanabilir ve bireyin davranışlarının temel belirleyicisi olabilirler (Burger, 2006; Yanbastı, 1990).

Bu gereksinimler temel olarak, alçalma, başarıma, yakın ilişki, saldırganlık, özerklik, suçtan kaçınma, karşıt hareket, savunma, saygı gösterme, üstünlük, sergileme, acıdan kaçınma, kaçınma, düzen, oyun, reddetme, duyguları anlama, cinsellik, yardım isteme ve anlayış olarak tanımlanmıştır (Burger, 2006; Hall ve Lindzey, 1985). Üzerinde en çok araştırma yapılan gereksinimleri ise güç, yakın ilişki ve başarı gereksinimleri olmuştur (Burger, 2006). Dolayısıyla, her bir gereksinim belirli bir duyguyla nitelenmekte ve belli bir davranışın ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bu davranışlar aracılığıyla da ortaya çıkan gereksinimler çevrenin de önemli katkılarıyla doyurulmaktadır (Cihangir-Çankaya, 2009).

I.2.2. Maslow'a Göre Gereksinimler

Murray'ın çalışmaları üzerine temellendirdiği birey gereksinimleri kuramını temellendiren Maslow ise bireylerin gereksinimlerinin hiyerarşik bir yapıda olduğunu belirterek, iki tür temel gereksinim alanı belirlemiştir. Birincisi, gereksinim duyulan bir nesnenin eksikliğine bağlı olarak duyulan yetersizlik güdüsü, ikincisi ise kişinin kendini gerçekleştirme için olanak sunan büyüme gereksinimidir (Burger, 2006). Bu noktada Maslow (1943), gereksinimler hiyerarşisi olarak adlandırdığı birey gereksinimlerini hiyerarşik olarak 5 boyutta ele almış ve bu gereksinimleri öncelik sırasına koymuştur. Bu hiyerarşik yapıya göre birey, en alttaki gereksinimlerin karşılanması ardından bir üstteki gereksinim kategorisine doğru yönelmektedir. Maslow'un (1943) gereksinimler hiyerarşisi şu şekildedir:

1. Fizyolojik Gereksinimler: Bu gereksinimler, bireyin bütün gereksinimleri içinde en alt seviyede olup, bireylerin en önemli ve ilk güdülenme boyutunu oluşturur. Yeme-içme, güvenlik, sevgi ve saygıdan yoksun bir birey doğal olarak ilk önce yeme-içme gereksinimi duyacaktır. Dolayısıyla, bu gereksinimler "açlık, susuzluk" gibi bireylerin en temel gereksinimlerini kapsar. Aşırı biçimde aç olan bir birey için yeme-içmeden başka hiçbir düşünce olmaz ve sürekli olarak yeme-içmeyi hayal eder, anımsar, yemek hakkında düşünür ve duygularını yeme-içmeye yönlendirir. Aç olan bir birey için her şey önemsiz olarak görünür. Özgürlük, aşk, toplumun hisleri, saygı, felsefe, hepsi elinin tersiyle bir kenara itilecektir. Bu temel gereksinim doyuma ulaştığında ise birey için yeni ve daha yüksek gereksinimler açığa çıkar ve bu durum devam eder.

2. Güvenlik Gereksinimleri: Fizyolojik gereksinimler nispeten sağlandığı zaman güvenlik gereksinimleri ortaya çıkar. Güvenlik konusunda sıkıntı yaşayan bir

organizmanın bütün alıcı ve vericileri birer güvenlik arayan araca dönüştür. Tıpkı aç olan bir bireyde olduğu gibi her şey güvenlikten daha az önemli görünür ve bazen bu durumda karşılanmış ve doyuma ulaşmış gereksinimler bile göz önüne alınmaz. Güvenlik gereksinimi olan bir birey, eğer bu durum yeterince uzun süreliyse neredeyse sadece güvenlik için yaşayan biri haline gelir.

3. *Sevme ve Ait Olma Gereksinimi*: Bireyin hem fiziksel hem de güvenlik gereksinimleri etkin bir biçimde doyuma ulaşmışsa bir döngü içerisinde sonradan sevgi, duygusallık ve ait olma gereksinimleri ortaya çıkacaktır. Bu döngü, kendini merkeze bağlı olarak tekrar edecektir. Şimdi birey tam olarak hiç olmadığı kadar arkadaşlarının, sevgilisinin, karısının ya da çocuklarının eksikliğini hissedecektir. Duygusal ilişkiler için açlık hissedecek ve genel anlamda söylemek gerekirse bir grubun üyesi olmaya çalışacaktır.

4. *Saygı Görme, Onaylanma, Yetenek ve Tanınma Gereksinimi*: Bireyler, fizyolojik, güvenlik ve sevgi-aidiyet gereksinimlerini karşıladıktan sonra tanınma, sosyal statü sahibi olma, başarı elde etme, takdir edilme, saygı görme vb. türden gereksinimlere ilgi gösterirler. Maslow, bu gruptaki gereksinimleri saygı görme gereksinimleri olarak sınıflandırmaktadır ve bunların iki yönlü olduğunu belirtmektedir. Birincisi, bireyin ortaya koyduğu başarı, hizmet veya performansının başkaları tarafından değer görmesi ve takdir edilmesidir. İkincisi ise, bireyin kendini takdir etmesi, kendi kendine saygı göstermesidir. Başkalarından gördüğü takdir ve saygı bireyin özgüvenini ortaya çıkarır. Maslow, bu gruptaki gereksinimlerin başkalarının takdirini kazanmayla ilgili yönünü prestij, statü, saygınlık kazanma, önemli görünme, arkadaş çevresine egemen olma şeklinde tanımlamaktadır. Bireyin kendini takdir etme kısmı ise başarılı olma, kendine saygı duyma, kendine güvenme, bağımsız olma, işinde uzmanlaşma şeklinde ifade edilmektedir. Bu

gereksinimlerin yeterince giderilmesi bireyin aşağılık kompleksinden kurtulmasını sağlar. Bu durumda birey, mükemmelliğe doğru bir geçiş yapma olanağı bulur.

5. *İdeallerini ve Yeteneklerini Gerçekleştirme Gereksinimi*: Fizyolojik ve güvenlik gereksinimlerini ve belirtilen diğer büyüme gereksinimlerini karşılamış olan birey, eğer yetenek, bilgi, beceri ve kazandığı saygınlık ile kendini tam olarak ortaya koyamadığını düşünüyorsa içinde bir boşluk hissedecek ve bu eksikliği doldurmaya çalışacaktır. İşte buna kendini gerçekleştirme gereksinimi denilmektedir. Birey, bu son aşamada ideallerini ve yeteneklerini gerçekleştirme ihtiyacı duymakla beraber başarmaya ve haz duymaya daha fazla önem verir.

Maslow'un geliştirdiği bu gereksinimler hiyerarşisi modelinde herkesin aynı şekilde ve aynı şiddette bu gereksinimler tarafından güdülendiğini söylemek mümkün değildir. Herkes çeşitli kademelerdeki gereksinimler tarafından farklı davranışlara sevk edilecektir. Nitekim, Maslow da ortalama bir bireyin fizyolojik gereksinimlerinin %85'ini, güvenlik gereksinimlerinin %70'ini, sosyal gereksinimlerinin %50'sini, kendini gösterme ihtiyacının %40'ını ve kendini tamamlama ihtiyacının ise ancak %10'unu tatmin etmiş olabileceğini ileri sürmüştür (Burger, 2006). Bu yaklaşıma göre, bireyler hâlihazırda sahip oldukları şeylerden çok, sahip olmak istedikleri şeyler (gereksinimler) tarafından davranışa sevk edileceklerdir. Birey, hâlihazırda sahip olduğu şeyi muhafaza etme davranışını gösterebilir. Ancak, sahip olmak istediği şeyi elde etmek konusunda daha şevkli ve istekli olarak davranır. Abraham Maslow'un 'gereksinimler hiyerarşisi', insanlar açısından bir tür motivasyonel etki gösterir. Başka bir ifadeyle, belirli bir basamak ihtiyacını karşılayan birey, bir sonraki basamağa atlamak için güdülenebilir (Ertürk ve Kıyak, 2011).

I.2.3.. Alderfer'e Göre Gereksinimler

Chris Alderfer (1969) tarafından geliştirilen ve bireylerin varoluş (existence), aidiyet (relatedness) ve gelişme (growth) olarak adlandırılan üç tür gereksinimini temel alan ERG kuramı, İngilizce kelimelerin baş harfleri kullanılarak oluşturulmuştur. Varoluş gereksinimleri ekonomik ve kariyer gibi etmenlerle ilgilidir. Aidiyet, çalışma ortamındaki diğer kişiler ile olan ilişkileri kapsar. Gelişme gereksinimleri ise bireysel gelişim, yaratıcılık ve başarıma isteklerini kapsar.

Bu kurama göre, üst seviyedeki gereksinimlerin ortaya çıkması için alt seviyedeki gereksinimlerin tatmin edilmesi zorunlu değildir. Ancak, üst seviyedeki gereksinimlerin karşılanması sırasında meydana gelecek hayal kırıklıkları alt seviyedeki gereksinimlerin gücüyle orantılıdır. Alt seviyedeki gereksinimler tam olarak karşılanmadığında daha üst seviyedeki gereksinimlerin karşılanma oranı buna bağlı olarak düşer (Alderfer, 1969). ERG kuramı, Maslow'dan (1943) farklı olarak, tatmin edilemeyen yüksek seviyeli bir gereksinimin daha önceden tatmin edilen daha alt basamaktaki gereksinimlerin tekrar ortaya çıkmasına neden olacağını öne sürmektedir. Buna göre, bireylerin tüm yaşamları, alt basamaktaki gereksinimlerden üst basamaktaki gereksinimlere doğru bir gelişme izler şeklinde bir hiyerarşi yoktur. Zaman zaman gereksinimlerin yönü değişebilir. Bazı gereksinimlerin dönemsel olarak bireyde kendini göstermesi ve bazılarının yaşam boyu sürekli varlığını hissettirmesi gerçeğini göz önünde bulunduran Alderfer, gereksinimleri “dönemsel” ve “sürekli” olarak ayırmakta ve aynı anda birden fazla gereksinimin ortaya çıkabileceğini kabul etmektedir (Pekel, 2001).

I.3. Üniversite Öğrencilerinin Gereksinimlerine Yönelik Gerçekleştirilen Araştırmalar

İlgili alanyazın incelendiğinde 1970’li yıllardan günümüze dek üniversite öğrencilerinin ekonomik, akademik, kariyer, sosyal ve kişisel gereksinim ve sorunları bilim insanlarının odaklarında yer almış (Gizir, 1998; Gizir, 2010; Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003) ve bunların gelişimsel gereksinimlerden giderek ciddi psikolojik problemlere uzanan bir yelpazeye ulaştığı bildirilmiştir (Bishop, 1995; Kitzrow, 2003). Dolayısıyla, günümüzde üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin belirli aralıklarla ve düzenli bir şekilde belirlenmesine yönelik temel bir anlayış belirlemiştir (Gallegher, Golin ve Kelleher, 1992). Bu anlayış kapsamında da öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimlerini belirlemeye odaklanan önemli çok çalışmalar gerçekleştirilmiştir (Arco, Fernandez, Heilborn ve Lopez, 2005; Aluede, Imhonde ve Eguavoen, 2006; Schwitzer ve Choate, 2007; Jennings, 1996; Koplik ve Devito, 1986; Lin, 2010; Ramsey, 2000).

Tarihsel süreç içinde incelendiğinde, Houston (1971) üniversite öğrencilerinin varolan psikolojik problemlerinin kaynaklarını ve bu problemlerin etkilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği araştırmada öğrenciler arasındaki genel ve en yoğun yaşanan problemin akademik gereksinimlerden kaynaklanan problemler olduğunu vurgulamıştır. Bununla birlikte, üniversite öğrencilerinin uyum problemlerinin ve yaşadıkları akademik kaygıların şu anki ya da gelecekteki akademik performanslarını önemli ölçüde etkilediği/etkileyeceği belirtilmiştir.

Carney ve Barak'ın (1976) üniversitede sunulan öğrenci hizmetleri ile ilgili gereksinimler, sunulan hizmetleri kullanma sıklığı ve bu hizmetlerden öğrencilerin tatmin derecelerini belirlemek için yaptıkları ve 212 üniversite son sınıf öğrencisinin katıldığı araştırma sonuçlarına göre son sınıf öğrencilerinin en büyük kaygılarının, kariyer yönlendirmesi konusunda olduğu belirtilmiştir. Sisteme uyum sağlama, ekonomik ve akademik olarak ayakta kalma konuları ise öğrenciler için ikincil öneme sahip konular arasındadır. Diğer yandan, son sınıf öğrencilerinin kişiler arası ilişkiler ile etnik, ırksal ya da cinsel çeşitlilik konularında üniversite bünyesinde herhangi bir baskı hissetmedikleri belirlenmiştir.

Carney ve Savitz ise (1980) üniversite öğrencilerinin gereksinimlerinin Carney ve Barak (1976)'ın çalışmasından sonraki dört yıl içinde de bir biçimde aynı kaldığını vurgulamışlardır. Benzer şekilde, bu çalışmada da öğrencileri kaygılandıran en önemli dört konu alanının kariyer planlama, ekonomik zorluklar, akademik yeterlilik ve sisteme uyum sağlama olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, Carney ve Savitz, öğrenci problemleri ile ilgili algıları ilişkilendirdikleri bu çalışmalarında öğretim üyeleri ile öğrenciler, kariyer seçme ya da iş bulma, eğitimini finanse etme, akademik beklentileri karşılama ve yöneticilerle ilişkilerde yaşanan zorluklar temelinde öğrencilerin ortak problemlere sahip olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler sıklıkla ekonomik problemler, kariyer seçimi ve iş arama konularında akademik danışmanlarına ya da üniversite danışma merkezlerine başvuruda bulduklarını bildirmişlerdir.

Holtzer-Jones'un (1981), üniversitede öğrenim gören kız öğrencilerin gereksinimlerini belirlemek üzere gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarına göre ise kızlar için en büyük öneme sahip konuların sırasıyla akademik, ekonomik ve sağlık ile ilgili sorunlar ve gereksinimler olduğu ortaya çıkmıştır. Kız öğrencilerin önemli olarak gördükleri

hizmetler ise sırasıyla sağlık, ekonomik yardım, kariyer danışmanlığı, akademik destek, oryantasyon, eğlenceli ve yaratıcı kültürel ve sportif etkinlikler olarak belirtilmiştir.

Diğer yandan Harris, Harold ve Anttonen (1986), kız ve erkek üniversite öğrencilerinin gereksinimleri açısından büyük farklılıklar olduğunu bildirmişlerdir. Buna göre, kız öğrencilerin kişisel ve duygusal konularda erkeklere göre daha yüksek düzeyde gereksinimlere sahip oldukları görülmüştür. Üniversite öğrenimine yeni başlayan öğrencilerin ise üniversite yaşamına uyum, akademik destek, ders seçimi, kütüphane hizmetleri ve yerleşke içindeki etkinlikler ile üniversite personeliyle iletişim konularında önemli gereksinimlerinin olduğu belirlenmiştir. Her iki cinsiyet tarafından vurgulanan gereksinimler ise derslerdeki akademik başarı ihtiyacı, dış görünüm, fiziksel ve zihinsel sağlık, ekonomik kaygılar ve yerleşke içindeki etkinliklerden haberdar olma konuları şeklinde belirtilmiştir.

Gallagher, Golin, Kelleher'in (1992) gerçekleştirdikleri öğrenci gereksinimleri araştırmasına göre de 608 üniversite öğrencisinin kişisel, kariyer ve akademik kaygılarının yoğun olduğu ortaya çıkmıştır. Bu noktada öğrencilerin kaygı, korku, utangaçlık, yalnızlık, somatik şikayetler, sosyal yetersizlik, amaçsızlık gibi temel sorunlarının bulunduğu belirtilerek, öğrencilerin fakülte ile ilgili yaşadıkları problemler ile kariyer ve öğrenme becerileri konusundaki gereksinimlerinin bu öğrencilerin temel stres kaynakları olduğu ifade edilmiştir.

Benzer şekilde Nicholas (1995), üniversitede öğrenim görmeye başlayan Güney Afrikalı birinci sınıf öğrencilerinin kariyer, kişisel gelişim ve öğrenme becerileri konusundaki gereksinim ve kaygılarının Kuzey Amerikalı öğrencilerden çok daha yüksek olduğu tespit etmiştir. Bu çalışmaya yakın bir tarihte gerçekleştirilen diğer bir çalışmada

ise Weglarz (1996), 689 üniversite öğrencisi tarafından en çok belirtilen gereksinimlerin burs ve kredi bulma, daha çok çalışma alanı oluşturma ve ekonomik danışmanlık olduğunu bildirmiştir.

Jennings ise (1996) üniversite öğrencilerinin danışma gereksinimlerini belirlemek için 343 öğrenci ile gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilerin psikolojik danışma yardımı almak için gereksinim duydukları en önemli konularını ekonomik kaygı, akademik başarısızlık, kariyer gelişimini sağlama, ilişki becerilerini geliştirme, AIDS'e yakalanma ve bir yakını kaybetme (yas) olduğunu belirtmiştir. Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmada ise kız öğrenciler okula uyum ve denge, iş ve aile, bir yakını kaybetme korkusu, ders çalışmaya zaman bulma gibi konularda erkek öğrencilerden daha çok kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Erkekler ise okulla ilgili problemler, iş bulma kaygısı, kariyer temelli ilgi ve becerilerini keşfetme ve bir alan seçebilme konularında daha çok yardıma gereksinim duyduklarını ifade etmişlerdir.

Bishop, Bauer ve Becker'in (1998) üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerine yönelik çalışmalarında ise, araştırmaya katılan 803 öğrencinin yaklaşık yarısının sıradan, yüksek ya da çok yüksek düzeyde etkili zaman kullanımı, kariyer belirsizliği, zayıf çalışma alışkanlıkları ve sınav kaygısına sahip oldukları belirtilmiştir. Buna ek olarak, bu öğrencilerin % 35'inden fazlası başarısızlık korkusu, depresyon, kaygı ve panik, kilo kontrolü, romantik ilişkide iletişim ve topluluk önünde konuşma kaygısı vb. konularda psikolojik desteğe gereksinim duydukları vurgulanmıştır. Ayrıca, erkeklerin yoğun duyguları yaşama, arkadaşlar tarafından (alkol kullanma konusunda) baskı görme, alkol kullanmayı kontrol etme ve cinsel yönelimini açıklama konularında temel desteğe gereksinim duydukları, diğer yandan kız öğrencilerin ise sınav kaygısı, başarısızlık korkusu, kilo kontrolü konularında kaygı ve depresyon yaşadıkları,

kendini ispatlama, yetersizlik hissi, duygusal dengesizlik ve tekrarlanan baş ağrıları konularında da önemli bir desteğe gereksinim duydukları rapor edilmiştir.

Nicholas (2002), Güney Afrikalı üniversite birinci sınıf öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri konulu araştırmasında kişisel, kariyer ve öğrenme becerilerine yönelik kaygılar olarak nitelendirilen üç temel gereksinim alanı belirlemiştir. Kişisel gereksinim alanı altında en çok kendine güven, toplum önünde konuşma, başarısızlık korkusu, kaygı ve gerginliği kontrol etme yer almaktadır. Kariyer gereksinimi alanı ise en çok iş arama stratejilerini öğrenme, alan seçimi, ilgi ve yeteneklerini anlama konularını içermektedir. Son olarak, öğrenme becerilerine yönelik kaygılar altında da öğrenme becerilerini geliştirme, sınav stratejilerini öğrenme, zaman yönetimi becerilerini geliştirme ve sınav kaygısını azaltma gereksinimleri bulunmaktadır.

Benton, Robertson, Tseng, Newton ve Benton (2003) onüç yıllık danışan verilerini analiz etmiş ve son yıllarda öğrencilerin gittikçe daha karmaşık sorunlarla karşılaştıklarını bildirmişlerdir. Bu sorunlar, normal gelişimsel sorunlardan başlayarak ilişki sorunları, akademik beceri kaygıları, stres, anksiyete, depresyon, intihar düşüncesi, kişilik bozuklukları ve cinsel saldırıya maruz kalma gibi kriz odaklı sorunlara kadar oldukça geniş bir yelpaze oluşturmaktadır. Diğer yandan, madde bağımlılığı sorunları, yeme bozuklukları, yasal sorunlar ve kronik ruhsal hastalıklar gibi sorunların çalışmanın kapsadığı zaman süresi boyunca durağan bir seyir izlediği ortaya çıkmıştır.

Gallagher (2004), 339 üniversite psikolojik danışma merkezi yöneticisiyle yaptığı bir araştırmada yöneticilerin %91'inin psikolojik sorunlara sahip öğrenci sayısının üniversite yerleşkelerinde giderek arttığına yönelik bir kaygı taşıdıklarını belirtmiştir. Bu noktada, üniversitelerde çalışan tüm akademik ve idari personelin, üniversite öğrencilerinin yaşadıkları zorlukların farkında olmaları ve öğrencilerle bireysel etkileşim içinde olmalarının önemi vurgulanmıştır.

Aluede, Imhonde ve Eguavoen (2006), Nijeryadaki üniversite öğrencilerinin akademik, kariyer ve kişisel gereksinimlerini araştırdıkları çalışmada, yaşam alanları, cinsiyet, yaş ve ilişki durumlarına bakılmaksızın öğrencilerin çeşitli psikolojik danışma gereksinimlerinin bulunduğunu ortaya koymuşlardır. Bu gereksinimlerin sırasıyla zaman yönetimi, madde kullanımı, aile problemleri, kariyer gereksinimleri, ilişki problemleri, ekonomik problemler, cinsel sorunlar, akademik yetenekleri sorgulama, kaygı, depresyon, ayrımcılık, kendini değerlendirme konularını içerdiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, kız öğrencilerin ekonomik konularla ilgili danışma gereksinimlerinin erkek öğrencilerden daha fazla olduğu vurgulanırken, bekâr öğrencilerin ise evli öğrencilerden daha fazla güven ve iletişim gereksinimlerine sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca, üniversite yerleşkesinde yaşayan öğrencilerin yaşamayanlara göre düzenli bir ilişkiyi başlatma, geliştirme ve güçlendirme konusunda daha fazla psikolojik danışma gereksinimlerinin olduğunu bildirilmiştir.

Schwitzer ve Choate de (2007) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencileri arasındaki romantik, arkadaşlık ve diğer ilişkilerde yaşanan sıkıntıların, üniversite öğrenimi sürecinde öğrencilerin deneyimledikleri önemli ve ortak bir sorun alanı olduğunu ifade etmişlerdir. Dolayısıyla, ilişkiler konusundaki üniversite öğrencilerin yaşadıkları gereksinimlerin öğrencileri psikolojik yardım almaya yönlendirebileceği ve bu durumları

ilgili üniversite psikolojik danışma merkezlerinin önleyici ve gelişimsel bakış açısıyla çeşitli stratejiler geliştirme, uygulama ve değerlendirme konusunda çalışmalar yapmaları gerektiğini vurgulamışlardır.

Kenny, Aluede, McEachern'ın (2009) Nijerya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yüksek lisans öğrenimi gören psikolojik danışmanlık öğrencilerinin gereksinimlerini karşıladıkları kültürlerarası çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin gereksinimleri ile cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamazken, Nijerya ve ABD'de öğrenim gören öğrencilerin gereksinimlerinin farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Zaman yönetimi konusunda ise her iki grubun ortak gereksinimlerinin olduğu belirlenmiştir.

Lin (2010), Tayvanlı üniversite öğrencilerinin üniversite öğrenimleri sürecinde yerleşke içindeki deneyimleri ile ilgili algılarını belirlemek amacıyla yaptığı nitel çalışmada, öğrencilerin yedi temel alanda sorun yaşadıklarını ortaya koymuştur. Bu alanlar sırasıyla üniversite yaşamına uyum, akademik performans, iş ve mesleğe hazırlık, ders dışı etkinlikler, kişiler arası ilişkiler, çevrenin etkisi ve kendini gerçekleştirme olarak belirtilmiştir.

Yunan üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise Giovazolias, Leontopoulou ve Triliva (2010), öğrencilerin genel anlamda ilişkiler, amaç belirleme ve problem çözme konularında önemli gereksinimlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Detaylı olarak ele alındığında ise öğrencilerin yaşadıkları temel sorunlar gelecek kaygısı, duygusal problemler, ilişki doyumu, karar verme ve problem çözme, zaman yönetimi, çalışmalara odaklanma konusundaki başarısızlık, ekonomik sorunlar, kişisel yaşam biçimi ve başarısızlıklara odaklanma olarak ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, ilgili alanyazın incelendiğinde 1970'lerden günümüze kadar tarihsel süreç içerisinde üniversite yerleşkeleri, öğrenci profili ve uzmanların ilgi alanlarındaki değişiklikler ile kültürler arası farklılıklara bağlı olarak üniversite öğrencilerinin ilgi, gereksinim ve beklentilerinde önemli değişikliklerin olduğu görülmektedir. Nitekim, konu ile ilgili ilk çalışmalarda daha çok üniversite öğrencilerinin ekonomik, akademik kariyer ve uyum gereksinimleri ya da problemleri temelinde daha çok gelişimsel gereksinimlere odaklanılırken, günümüzde kültürlerarası farklılıklar ve psikolojik gereksinim ya da problemlere uzanan geniş bir çalışma alanı ortaya çıkmaktadır.

I.4. Üniversite Öğrencilerinin Gereksinimlerine Yönelik Türkiye'de Gerçekleştirilen Araştırmalar

Üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de son yıllarda önem kazanmaya başlamıştır (Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003; Kemer ve Myers, 2011; Koydemir, Özden ve Erel, 2010). Buna rağmen, üniversite öğrencilerinin gereksinim ve sorun alanlarının sıklığı ve ciddiyeti konusunda sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Atik ve Yalçın, 2010; Gizir, 2005; Güneri, 2006). Türkiye'de gerçekleştirilen bu çalışmalarda genel olarak üniversite öğrencilerinin ekonomik, akademik, kariyer, kişisel ve ilişkisel bir çok gereksinim ve sorunları olduğu ifade edilmektedir (Atik ve Yalçın, 2010; Bilgin, 2000; Bostancı ve diğ., 2005; Doğan, 2012; Gizir, 2005; Gizir ve diğ., 2010; Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003).

Acar (1986), Hacettepe Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi'ne başvuran öğrencilerin akademik, barınma, beslenme, arkadaş seçme, aile, sağlık, cinsellik gibi birçok sorun temelinde yardıma gereksinim duyduklarını belirtmiştir.

Kılıç'da (1987) yaptığı araştırmada, öğrencilerin psikolojik problem düzeyi ile sorunlarının bazı değişkenler açısından ilişkisini incelemiş ve 1986-87 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi'nin lisans sınıflarında okuyan 145'i kız, 271'i erkek olmak üzere toplam 416 öğrenciye çeşitli alanlarda öğrenci problemlerini tarayan bir envanter uygulamıştır. Araştırmada, toplam olarak % 38.22 yüksek problem düzeyine sahip olan öğrencilerin sorunlarının yoğunlaştığı alt alanların başında üniversite yaşamı, gelecek kaygısı ve duygusal sorunların geldiği belirlenmiştir.

Oğuzkan (1987) Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin problemlerini belirlemek için yaptığı çalışmada, öğrencilerin yaşadıkları problemlerin ders yükünün fazla olması, ulaşım sorunları, ekonomik bağımlılık, eğlence kısıtlılığı ve üniversitede uyulması gereken kurallarla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular, öğrencilerin baskı altında olmak istemedikleri, daha gelişmiş ve nitelikli eğitim almak istedikleri, ilgi ve gereksinimlerinin karşılanmasını bekledikleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin yaşadıkları psikolojik sıkıntılarının en temel kaynağı ise dersler ve başarı durumu olarak belirtilirken, geleceğe yönelik kaygılar, kişisel sorunlar, ekonomik sorunlar, yurtlarda yaşanan sorunlar ve karşı cinsle olan ilişkiler diğer sorun alanları olarak sıralanmıştır.

Özgüven'in (1990) yurtlarda kalan üniversite öğrencilerini ele aldığı çalışmada ise öğrencilerin yüksek düzeyde sıkıntı ve sorunları olduğu vurgulanmıştır. 6760 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülen araştırmada öğrencilerin gerginlik, aşırı kaygı, aşırı uykusuzluk, duygusal kararsızlık, sürekli hayal kurma, aşırı heyecan ve alınganlık gibi psikolojik sorunlar yaşadıkları, buldukları ortama uyum sağlamada güçlük çektikleri ve ilişki kurma sürecinde yoğun bir sıkıntı yaşadıkları ifade edilmiştir. Ayrıca, sözü edilen bu problemleri kızların erkeklere oranla daha fazla yaşadıkları belirtilmiştir.

Özbay'da (1996) yaptığı bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemlerin kişiler arası ilişkilerde yaşanan zorluklardan çeşitli nevrotik eğilimlerin sergilendiği kişilik örüntülerine kadar geniş bir yelpazede değişim gösterdiği ve bu problemlerin, akademik, mesleki, ailevi ya da sosyal uyum alanlarında yaşanan sorunlar şeklinde ortaya çıkabildiğini belirtmiştir.

Güneri'nin (1999) ODTÜ'ye uygun bir psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri modeli önermek amaçlı yaptığı çalışmada 310 Minnesota Üniversitesi ve 599 ODTÜ öğrencisi örneklem grubunu oluşturmuş ve analiz bulguları ODTÜ öğrencilerinin Minnesota Üniversitesi öğrencilerinden daha fazla psikolojik danışma gereksinimine sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bununla birlikte, ODTÜ öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyet, akademik başarı ve yaşa göre değişiklik gösterdiği vurgulanmıştır. Bu nedenle, ODTÜ'de sunulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin öğrencilerin gereksinim ve beklentileri ile hizmet veren personelin önerileri doğrultusunda yeniden yapılandırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Bilgin'in (2000) üniversite öğrencilerinin sorunları ile değerleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 20–25 yaş grubundaki 642 öğrenci üzerine yaptığı araştırmada, üniversite öğrencilerinin en önemli sorununun ailelerinin tutum ve davranışlarından kaynaklanan “iletişim bozukluğu” olduğu, ekonomik sorunlar, gelecek kaygısı ve akademik başarısızlığının ikincil düzeyde kaldığı belirlenmiştir. Düşük ve orta sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencileri kapsayan bu araştırmada, % 65 oranında “ailevi sorunlar” ilk sırayı alırken, bunu % 49.4 ile “ekonomik sorunlar”, % 46.6 ile “düşüncelerini anlatamama sorunu”, % 40 ile “mesleki gelecek kaygısı” ve % 32.5 ile de “istemediği bir alanda öğrenim görme” sorunu izlemiştir. Ayrıca, “ders başarısızlığı” (% 25.8) ve “arkadaş sorunları” da (% 24.9) önemli sorun alanları olarak ifade edilmiştir.

Özyurt ve Doğan'ın (2002), üniversite öğrencileri üzerine yürüttükleri bir diğer araştırmanın sonucuna göre öğrenciler, kendilerinde en çok kaygı yaratan durumları sırasıyla sağlığını kaybetme kaygısı, işsizlik ve iş yaşamında başarısızlık olarak belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler, ekonomik problemler, gelecek kaygısı, derslerle ilgili sorunlar ve çeşitli psikolojik problemler yaşadıklarını da vurgulamışlardır.

Kaygusuz (2002), Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'nin değişik bölümlerinin birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin problem alanlarının saptanmasına yönelik gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerin en yaygın problem alanlarını okul ve gelecek kaygısı, duygusallık ve kişilerarası ilişkiler oluştururken, kız öğrencilerin erkeklere göre birçok problem alanında daha fazla sorun yaşadıklarını belirtmiştir.

Güneri, Aydın ve Skovholt (2003), ODTÜ öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada öğrencilerin kariyer, akademik, kişisel, sosyal, ekonomik vb. gereksinimlerinin bulunduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca kız öğrencilerin kişisel konularla ilgili daha yüksek gereksinimleri olduğu vurgulanırken, erkek öğrencilerin ise aile ve meslekleri konusunda daha yüksek gereksinime sahip oldukları ifade edilmiştir. Araştırma sonuçları, psikolojik danışma gereksinimlerindeki farklılıkların bazı özel öğrenci gruplarına sağlanan psikolojik danışma hizmetleri konusunda daha özel bir dikkat gösterme gerekliliğini ortaya çıkardığını ortaya koymuştur. Örneğin, düşük başarıya sahip öğrencilere yönelik çalışma becerileri konusunda, erkek öğrenciler için de temel iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik bir yardım hizmeti verilebileceği belirtilmiştir.

Diğer bir çalışmada ise Gizir (2005), 885 ODTÜ son sınıf öğrencisi ile yaptığı çalışmada son sınıf öğrencilerinin yaşadıkları en önemli problemler ile fakülte ve cinsiyet arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Araştırma bulguları, ODTÜ son sınıf öğrencilerinin akademik, mesleki ve sosyal alanlarda önemli problemlerinin olduğunu ortaya koymaktadır. Bulgular, öğrencilerin vurguladıkları öğretim üyeleri ile ilişkiler, dersler, ödevler, sınavlar ve değerlendirme sistemi, yabancı dil, meslek, arkadaşlık ilişkileri, karşı cinsle ilişkiler ve sosyal aktiviteler ile ilgili problem alanları ile öğrencilerin cinsiyetleri ve bağlı oldukları fakülte arasında da önemli ilişkiler bulunduğunu göstermektedir.

Pektaş ve Bilge'nin (2007) Ege Üniversitesi, Atatürk Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin problem alanlarını belirlemek için yaptıkları çalışmanın sonuçlarına göre de öğrenciler okul, duygusallık ve gelecek konu alanlarında çeşitli problemler yaşamaktadırlar. Diğer yandan, diğer araştırmalardan farklı olarak kız-erkek arkadaşlık ilişkileri ile ilgili problemlerin puanlarının ortalamasının çok düşük olduğu belirtilen bu araştırmada öğrencilerin dersler, öğretim elemanları ve yöneticilerle ilişkileri kapsayan okulla ilgili problemlerinin en önemli sorun alanı olarak belirlendiği ifade edilmiştir.

Şahin, Fırat, Zoraoğlu ve Açıkgöz'ün (2009) onüç devlet üniversitesinde öğrenim gören 1512 birinci ve dördüncü sınıf öğrencisinin yer aldığı çalışmalarında üniversite öğrencilerin en önemli sorunlarının sırasıyla “ekonomik temelli sorunlar ve temel gereksinimlerin karşılanamaması”, “öğretim programlarıyla ilgili sorunlar”, “öğretim elemanlarıyla ilgili sorunlar”, “çevreye uyum sorunu”, “sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerin yetersizliği”, “gelecek kaygısı”, “kişisel ve ailevi sorunlar”, “doyumsuzluk”, “fiziki koşulların yetersizliği”, “demokratik olmayan ortam”, “amaçsızlık”, “entelektüel olmama”, “yönetimsel sorunlar”, “politikayla ilgilenme(me)”, “manevi boşluk” ve “özgüven eksikliği” olduğu vurgulanmıştır.

Atik ve Yalçın (2010), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerini belirlemeye yönelik gerçekleştirdikleri çalışmada, akademik, ilişkisel, duygusal ve kariyer konularında öğrencilerin yüksek düzeyde gereksinimlerinin bulunduğu belirlenirken, gereksinimler açısından cinsiyet ve sınıf düzeyi açısından önemli farklılıkların olduğu belirtilmiştir.

Kacur ve Atak (2011) ise yaptıkları araştırmada 23 sorun alanı üzerinden üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre ortaya çıkan farklılıkları incelemişlerdir. Araştırma bulguları, erkek öğrencilerin öğretim üyeleri/elemanlarıyla ilişkiler, ekonomik, sağlık, meslek edinme, kötü alışkanlıklar, çevreyle iletişim, aile ilişkileri, kendini ifade etme ve psikolojik destek sağlama ile ilgili alanlarda kız öğrencilere oranla daha fazla sorun yaşadıklarını göstermiştir. Diğer yandan, üniversite öğrencilerinin ders çalışma ve sınava hazırlanma, idari konular, eğitimsel sorunlar, ders dışı etkinlikler, sosyo-kültürel sorunlar, boş zamanı değerlendirme, bölümle ilgili sorunlar, psikolojik sorunlar ve kişilerarası ilişkilerle ilgili de çeşitli sorunlarının da olduğu belirtilmiştir.

Doğan (2012), yaptığı çalışmada 11 yılı aşkın bir süre boyunca 1644 öğrencinin cinsiyet ve yaşa göre problem kaynaklarını incelemiştir. Araştırma bulgularına göre sınıf düzeyi ile problem kaynağı ve problem alanları yıllara göre önemli ölçüde değişiklik gösterirken, cinsiyete göre problem alanlarında bir değişim görülmemiştir. Elde edilen bulgulara göre, özellikle son sınıf öğrencilerinin iş bulma kaygısının yoğun olduğu gözlemlenmiştir. Üniversite Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi'ne en sık başvurma nedenlerinden bir diğeri ise üniversite yaşamına uyum olarak belirlenmiştir. Üniversite öğreniminin ikinci yılında ise akademik konuları kapsayan ders çalışma becerileri, sınav kaygısı, devamsızlık en sık belirtilen başvuru nedenleri arasındadır. Üniversite öğreniminin son yılında ise psikolojik problemler en sık görülen başvuru nedeni olmuştur.

I.5. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

I.6. Araştırma Soruları

1. Mersin Üniversitesi lisans öğrencilerinin en önemli psikolojik danışma gereksinimleri nelerdir?
2. Cinsiyetlerine göre Mersin Üniversitesi lisans öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri açısından anlamlı bir fark var mıdır?
3. Fakültelere göre Mersin Üniversitesi lisans öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri açısından anlamlı bir fark var mıdır?
4. Sınıf düzeylerine göre Mersin Üniversitesi lisans öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri açısından anlamlı bir fark var mıdır?
5. Akademik başarılarına göre Mersin Üniversitesi lisans öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri açısından anlamlı bir fark var mıdır?

I.7. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın amacı Mersin Üniversitesi bünyesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin gereksinimlerinin belirlenmesi ve bu gereksinimlerin öğrencilerin cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarılarına göre farklılaşıp

farklılaşmadığının incelenmesidir. İlgili alanyazın incelendiğinde, öğrencilerin gereksinimleri ve sorunlarının evrensel özellikler taşımakla birlikte, sosyal, kültürel ve gelişimsel faktörlerden etkilenerek farklılaştığı belirtilmiştir (Türküm, 2007). Bu açıdan bakıldığında, üniversite öğrencilerinin değişen gereksinimlerinin açık ve somut bir şekilde belirlenmesi için, üniversitelerde düzenli aralıklarla ve sürekli olarak gereksinim değerlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir (Bishop 1995; Bishop ve diğ., 1998; Mau ve Jepsen, 1990). Dolayısıyla, üniversite yönetim ve hizmet birimlerinin amaç ve etkinliklerini belirlenen öğrenci gereksinimleri doğrultusunda düzenlemesi, öğrenciler için çok daha elverişli bir üniversite ortamı oluşturulmasını olanaklı kılacaktır.

Üniversite gençleri üzerinde gerçekleştirilen çalışmalardan bir kısmı “akademik başarı” bağlamında çeşitli eğitim yöntem ve tekniklerinin ya da daha geniş anlamda farklı örgütsel yapılanmaların ve eğitim süreçlerinin etkisini incelemeye yöneliktir (Küçükahmet 1987; Köymen 1989; McWhorter 1989; Can 1992; Özkılıç 1996; Yeşilyaprak 1996). Önemli bir kısmı ise onların psiko-sosyal özelliklerini ve bu alandaki sorunlarını saptamaya ve gidermeye yönelik çalışmalardır (Ekşi 1982; Güney 1985; Yeşilyaprak 1986; Özgüven 1989; Yüksel 1999; Kısaç 1999; Bilge ve Arslan 2000; Akt. Yeşilyaprak 2001). Bu çalışma öğrencilerin sorunlarını 12 temel psikolojik danışma gereksinimi temelinde incelemektedir. Bu nedenle öğrenci gereksinimlerinin daha kapsamlı incelenebilmesine olanak sunması açısından önem taşımaktadır.

Buna paralel olarak, 1992 yılında eğitim-öğretim etkinliklerine başlayan Mersin Üniversitesi’nde geçtiğimiz 20 yıl içerisinde sağlık merkezi, psikolojik danışma ve rehberlik merkezi, öğrenci burs fonu, kariyer merkezi vb. gibi önemli öğrenci destek birimleri kurulmasına rağmen, öğrenci gereksinimlerinin ne düzeyde olduğuna yönelik bir çalışma şu ana kadar henüz oldukça sınırlı sayıda gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, bu

çalışmanın sonuçları bakımından, özelde Mersin Üniversitesi ve genelde ülkemizdeki diğer üniversitelerde öğrenim gören gençlere yönelik hazırlanacak önleyici ve gelişimsel nitelikteki program ve hizmetlerin geliştirilmesi ve önceliklerin belirlenmesi açısından büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Aslında, birçok araştırmacı 1920'li yıllardan bu yana üniversite öğrencilerinin gereksinimleri ve problemleri üzerine çalışmalar yapmaktadırlar. Öte yandan, ülkemizde bu konuda yapılan sınırlı sayıda çalışmaya rastlamakla ve bu çalışmaların büyük çoğunluğunun da 2000 yılından önce gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir. Dolayısıyla, yaşadığımız dönemdeki hızlı değişimlere paralel olarak üniversite öğrencilerinin gereksinimlerinin de sürekli olarak aynı hızda değiştiği göz önüne alındığında, günümüzde üniversite öğrencilerinin gereksinimlerinin yeniden incelenmesi büyük önem kazanmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin gereksinimlerinin bilinmesi, üniversitelerde öğrencilere Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) hizmeti sunan PDR merkezlerinin, yıllık programlarını hazırlamalarına önemli ölçüde katkı sağlayabilir. Ayrıca, üniversite yöneticilerinin, üniversitenin öğrencilerinin temel gereksinimlerinin farkında olarak, öğrencilerin bu gereksinimlerini karşılayacak nitelikte çeşitli hizmetler geliştirmelerine olanak sağlayabilir. Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin temel psikolojik danışma gereksinimlerinin saptanması ve bu konuyla ilgili alanyazına güncel anlamda katkı sağlaması açısından da önem taşımaktadır.

I.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi bünyesindeki 4 yıllık eğitim veren fakültelerde öğrenim gören 1. ,2. ,3. ve 4. sınıf lisans öğrencilerini kapsamaktadır. Mersin Üniversitesi bünyesindeki Yüksekokul ya da Meslek Yüksekokullarına kayıtlı öğrenciler, hazırlık sınıfı öğrencileri, yabancı uyruklu öğrenciler ve II. öğretime devam eden öğrenciler ile yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören lisansüstü öğrencileri bu araştırmanın kapsamı dışındadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Öğrenci İhtiyaçları Analizi Ölçeği'nin” ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

Bu araştırma, belirlenen örneklemin temsil ettiği evren ile sınırlıdır. Dolayısıyla, Mersin Üniversitesi öğrencileri ile yapılan bu araştırmanın sonuçlarını diğer üniversitelerde öğrenim gören öğrencilere genellerken dikkatli davranılmalıdır.

I.9. Tanımlar

Gereksinim (İhtiyaç): Bireyin memnuniyetini artırma ya da memnun edici olmayan durumu değiştirme gibi durumlar karşısında algı ve davranışları organize eden güç olarak tanımlanmaktadır (Hall ve Lindzey, 1985: 206).

Gereksinim (İhtiyaç) Analizi: Üniversite öğrencilerine yönelik sunulan hizmetlerin önceliklerinin yeniden yapılandırılabilmesi için öğrencilerde temel bir kaygı durumu oluşturan psikolojik danışma gereksinimlerinin belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen sistematik değerlendirme olarak tanımlanmaktadır (Güneri, 1999).

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, örnekleme, veri toplama araçları, işlem ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

II.1. Araştırmanın Yöntemi

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyet, fakülte, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemeyi amaçlayan bu araştırma, var olan durumu belirlemeye yönelik olarak tarama modelinde yapılmıştır. “Tarama modeli, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolan haliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu model kapsamında araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi betimlenmeye çalışılmaktadır” (Karasar, 2000, 29).

II.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi bünyesindeki 4 yıllık fakültelerde öğrenim görmekte olan lisans öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırmanın örnekleme ise, Mersin Üniversitesi’nde bulunan Eğitim, Fen-Edebiyat, İktisadi İdari Bilimler ve Mühendislik Fakültelerinde öğrenim gören 1504 (863 kız, 641 erkek) üniversite öğrencisinden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleminin belirlenmesinde izlenen aşamalar şöyledir: Öncelikle Mersin Üniversitesi bünyesindeki 11 fakülte içinde kuruluşu en eski, öğrenci ve öğretim

üyesi sayısı en çok olan ve bünyesinde tüm sınıf düzeylerini (1., 2., 3., ve 4. sınıf) bulunduran fakülte ve bölümler belirlenmiştir. Ardından, yukarıda adı geçen fakülteler arasından seçkisiz örnekleme yoluyla her fakülte için 3 bölüm olmak üzere toplam 12 bölüm (İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Arkeoloji, Felsefe, Matematik, İktisat, İşletme, Kamu Yönetimi, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği, Gıda Mühendisliği, Kimya Mühendisliği,) belirlenmiş ve bu bölümlerin lisans düzeyindeki tüm sınıfları örnekleme dahil edilmiştir. Örneklemin fakülte, sınıf ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1.
Örneklemin Fakülte, Sınıf Düzeyi ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Fakülte	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam		Genel Toplam
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	
Eğitim	71	40	74	36	71	56	57	59	273	191	464
Fen-Edebiyat	59	36	59	34	69	37	45	33	232	140	372
İdari Bilimler	67	29	16	4	47	47	65	51	195	131	326
Mühendislik	19	43	54	51	49	53	41	32	163	179	342
Toplam	216	148	203	125	236	193	208	175	863	641	1504

Örneklemin 863’ü (% 57.4) kız ve 641’i (% 42.6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Fakültele göre incelendiğinde öğrencilerin 464’ü (% 30.9) Eğitim Fakültesi, 372’si (%24.7) Fen-Edebiyat Fakültesi, 326’sı (%21.7) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve 342’si (% 22.7) ise Mühendislik Fakültesinde bulunmaktadır. Sınıf düzeyine göre değerlendirildiğinde ise öğrencilerin 364’ü (% 24.2) birinci, 328’i (% 21.8) ikinci, 429’u (% 28.5) üçüncü ve 383’ü (% 25.5) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir.

II.2.1. Örneklemin Ard-Yöresel Özellikleri

Ard-yörsel özellikleri açısından incelendiğinde, araştırmanın örneklem grubunu oluşturan Mersin Üniversitesi öğrencilerinin fakültelerine göre mezun oldukları lise türü Tablo 2’de sunulmuştur. Analizlere göre, sırasıyla öğrencilerin %55.3’ü Devlet Lisesi, %27.3’ü Anadolu Lisesi, %7.3’ü Süper Lise, %6.5’i Öğretmen Lisesi, %2.3’ü Özel Lise mezunu oldukları görülmektedir. Bununla birlikte, Devlet Lisesi mezunu olan Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin oranı diğer fakültelere göre daha yüksek iken, Anadolu Lisesi mezunlarının ise daha çok Mühendislik ve Eğitim Fakültelerinde yer aldığı görülmektedir. Yine, Öğretmen Lisesi mezunu olan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin oranı diğer fakültelere göre oldukça yüksektir.

Tablo 2.

Örneklemin Fakülte ve Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımı

Lise Türü	Eğitim		Fen-Edebiyat		İİBF		Mühendislik		Toplam	
	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%
Devlet Lisesi	187	40.3	284	76.3	206	63.2	154	45	831	55.3
Anadolu Lisesi	146	31.5	56	15.1	72	22.1	136	39.8	410	27.3
Süper Lise	27	5.8	23	6.2	31	9.5	29	8.5	110	7.3
Öğretmen Lisesi	94	20.3	1	0.3	1	0.3	2	0.6	98	6.5
Özel Lise	7	1.5	4	1.1	11	3.4	13	3.8	35	2.3
Fen Lisesi	0	0	2	0.5	1	0.3	7	2	10	0.7
Meslek Lisesi	2	0.4	1	0.3	3	0.9	1	0.3	7	0.5
Diğer	1	0.2	1	0.3	1	0.3	0	0	3	0.2

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin fakültelerine göre yaşamlarının büyük çoğunluğunun geçtiği bölgeler Tablo 3’de sunulmuştur. Analizlere göre, örnekleme oluşturan öğrencilerin yarıdan fazlasının Akdeniz Bölgesi’nden (%55.3) geldikleri, ardından sırasıyla Güneydoğu Anadolu (%20), Doğu Anadolu (%7.4), İç Anadolu (%6.4) ve Marmara (%4.5) bölgelerinden geldikleri belirlenmiştir.

Tablo 3.
Örneklemin Fakülte ve Yaşamlarının Geçtiği Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	Eğitim		Fen-Edebiyat		İİBF		Mühendislik		Toplam	
	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%
Akdeniz	290	62.5	187	50.3	184	56.4	170	49.7	831	55.3
Güneydoğu	103	22.2	78	21	64	19.6	56	16.4	301	20
Doğu Anadolu	26	5.6	42	11.3	23	7.1	21	6.1	112	7.4
İç Anadolu	25	5.4	27	7.3	23	7.1	22	6.4	97	6.4
Marmara	3	0.6	16	4.3	10	3.1	39	11.4	68	4.5
Ege	3	0.6	11	3	11	3.4	13	3.8	38	2.5
Doğu Karadeniz	5	1.1	6	1.6	3	0.9	9	2.6	23	1.5
Batı Karadeniz	1	0.2	4	1.1	1	0.3	7	2	13	0.9
Yurt Dışı	8	1.7	1	0.3	7	2.1	5	1.5	21	1.4

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin fakültelerine göre yaşamlarının büyük bölümünün geçtiği yere ilişkin analiz sonuçları ise Tablo 4’de sunulmuştur. Buna göre, örnekleme oluşturan öğrencilerin yaşamlarının büyük çoğunluğunun geçtiği yer büyükşehir (%29.9), il merkezi (%26.9), ilçe merkezi (%26.9), köy-kasaba (%15) ve yurtdışı (%1.4) olarak sıralanmaktadır.

Tablo 4.
Örneklemin Fakülte ve Yaşamlarının Büyük Bölümünün Geçtiği Yere Göre Dağılımı

Bölge	Eğitim		Fen-Edebiyat		İİBF		Mühendislik		Toplam	
	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%
Büyükşehir	87	18.8	121	32.5	103	31.6	139	40.6	450	29.9
İl Merkezi	124	26.7	103	27.7	88	27	89	26	404	26.9
İlçe Merkezi	159	34.3	81	21.8	77	23.6	87	25.4	404	26.9
Köy-Kasaba	86	18.5	66	17.7	51	15.6	22	6.4	225	15
Yurt Dışı	8	1.7	1	0.3	7	2.1	5	1.5	21	1.4

Örneklem grubunun ailesinde üniversite eğitimi almış ya da almakta olan başka bir kimsenin var olup olmadığına yönelik yanıtlarının dağılımı Tablo 5’de sunulmaktadır. Yakından incelendiğinde, Mühendislik Fakültesi öğrencilerin %26.6’sının ailesinde daha önce üniversite eğitimi alan bir kimsenin bulunmadığı görülmektedir. Bu oranı sırasıyla, Eğitim ve İktisadi ve İdari Bilimleri Fakülteleri (%31.3) ile Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri (%38.4) izlemektedirler.

Tablo 5.
Örneklemin Fakülte ve Ailede Üniversite Eğitimi Alanlara Göre Dağılımı

Ailede Üniversite Eğitimi	Eğitim		Fen-Edebiyat		İİBF		Mühendislik		Toplam	
	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%
Evet	319	68.8	229	61.6	224	68.7	251	73.4	1023	68
Hayır	145	31.3	143	38.4	102	31.3	91	26.6	481	32

II.3. Veri Toplama Araçları

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri kapsamında ele alınan bu çalışmada, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Öğrenci İhtiyaçları Analizi Anketi (Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003) olmak üzere toplam 2 ölçme aracı kullanılmıştır.

II.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Örneklem grubunu tanımlayabilmek amacıyla katılımcıların bölüm, sınıf, cinsiyet, akademik not ortalaması, lise türü ve yaşadıkları bölge vb. ard-yöresel özelliklerini belirlemek üzere araştırmacı tarafından hazırlanan soru formu, “Kişisel Bilgi Formu” adı altında uygulanmıştır.

II.3.2. Öğrenci İhtiyaçları Analizi Ölçeği (The Student Need Assessment Survey)

Öğrenci İhtiyaçlarını Analizi Ölçeği (ÖİAÖ) ilk kez Minnesota Psikolojik Danışma Merkezi çalışanları tarafından geliştirilmiştir (Loeffler, Haynes, Rengel, Volk ve Wilkin, 1984). ÖİAÖ'nün 1989 yılında revize edilerek son şeklini alan versiyonu Güneri, Aydın ve Skovholt (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonu orijinal versiyonunda olduğu gibi öğrencilerin çeşitli alanlardaki psikolojik danışma gereksinimlerini belirlemeye yönelik 70 maddeden oluşmakta ve katılımcılar ilgili maddeleri 5'li Likert tipi derecelendirme (1= Hiç endişelendirmiyor; 5= Çok endişelendiriyor) üzerinden yanıtlamaktadırlar.

ÖİAÖ'nün Türkçe'ye uyarlama sürecinde yapı geçerliğini belirlemek ve faktör yapısını incelemek amacıyla Temel Bileşenler Analizi kullanılarak gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda ölçeğin 15 faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu faktörler sırasıyla, sosyal, kişisel, akademik, kariyer, ilişkiler, ekonomik, kontrol edilemeyen olaylar, engellilik, öz-denetim, ayrımcılık, aile, sağlık, öğretim üyeleriyle ilişkiler, üniversite eğitimi ve alkol kullanımınıdır. ÖİAÖ'nün güvenilirliğini belirlemeye yönelik yapılan analiz sonucunda ise her bir faktör için belirlenen Cronbach Alfa değerinin .34 ile .92 arasında değiştiği ve ölçeğin toplam puanı için elde edilen iç güvenilirlik katsayısının ise .96 olduğu rapor edilmiştir (Güneri, 1999; Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003).

II.3.2.1. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) Sonuçları

ÖİAÖ'nün yapı geçerliliğini belirlemek ve faktör yapısını incelemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) tekniklerinden *Temel Bileşenler Analizi* kullanılmıştır. Öncelikle, örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygun olup olmadığına karar vermek için *Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)* ve *Barlett's Sphericity Testi* yapılmıştır. Ölçeğin KMO değeri .949 olarak tespit edilmiş, Barlett's Sphericity Testi sonucu da anlamlı bulunmuştur ($\chi^2 = 46710.008$; $p < 0.01$). Dolayısıyla, verilerin çok değişkenli normal dağılım gösterdiği ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğu görülmüştür.

ÖİAÖ'nün faktör yapısının belirlenmesi amacıyla elde edilen verilere *Varimax Eksen Döndürme Yöntemi* kullanılarak *Temel Bileşenler Faktör Analizi* uygulanmıştır. Analiz sonucunda ulaşılan bulgular değerlendirilerek ölçeğin faktör yapısı belirlenmiştir. AFA sonucunda ölçeğin özdeğeri 1'den büyük 12 faktörlü bir yapıya sahip olduğu ve toplam varyansın % 65.378'ini açıkladığı gözlenmiştir. Oniki faktörlü yapıya sahip ÖİAÖ'de yer alan maddelerin faktör yükleri, ölçeğin faktör yapısı ve madde analizi sonucunda elde edilen madde-toplam korelasyonları Tablo 2'de sunulmuştur. Bununla birlikte, AFA sonuçlarına göre 2., 3., 14., 22., 39., 41., 58., 59., ve 61. maddeler birden çok faktöre ya da kuramsal olarak uygun olmayan başka faktörlere yüklendiklerinden, 13., 51., 60., 62. ve 70. maddeler ise herhangi bir faktöre yüklenmediklerinden dolayı ÖİAÖ'den çıkarılmıştır.

Tablo 6.
ÖİAÖ'deki Maddelerin Faktör Yükleri ve Madde-Toplam Korelasyonları

Maddeler	Faktör Yükleri			Madde-Toplam Korelasyonları
	1	2	3	
M54	.745			.7365
M53	.718			.6953
M55	.670			.6887
M50	.668			.6934
F1 M52	.656			.6584
M48	.655			.7252
M56	.610			.6680
M57	.583			.6406
M63	.576			.6364
M47	.489			.6664
M31		.765		.7392
M26		.749		.7304
M28		.735		.7655
M27		.697		.7488
F2 M32		.683		.7217
M30		.658		.6359
M29		.657		.6219
M25		.624		.5760
M49		.459		.4738
M46		.347		.4027
M19			.746	.6970
M18			.740	.6778
M20			.732	.7276
F3 M21			.698	.6761
M16			.668	.6627
M15			.656	.6606
M17			.569	.6418

Tablo 6. Devamı

Maddeler	Faktör Yükleri										Madde-Toplam Korelasyonları
	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
F4	M43	.750									.7071
	M44	.716									.6425
	M45	.692									.5484
	M42	.613									.6190
	M40	.423									.4897
F5	M34		.754								.5776
	M37		.746								.6593
	M33		.710								.5313
	M38		.674								.5874
F6	M9			.812							.7999
	M8			.765							.7493
	M10			.761							.7338
	M7			.702							.6901
F7	M4				.803						.6921
	M1				.786						.5987
	M5				.782						.6609
	M6				.598						.5119
F8	M68					.776					.6882
	M67					.718					.6157
	M69					.684					.6939
	M66					.472					.5804
F9	M65						.753				.7370
	M64						.720				.7370
F10	M12							.814			.5751
	M11							.785			.5751
F11	M24								.814		.5325
	M23								.760		.5325
F12	M36									.454	.5939
	M35									.450	.5939

Tablo 6’da görüldüğü gibi Faktör 1’de yer alan 10 maddenin (47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 63) faktör yükleri .489 ile .745 arasında; Faktör 2’de yer alan 9 maddenin (25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 46, 49) faktör yükleri .347 ile .765 arasında; Faktör 3’te yer alan 7 maddenin (15, 16, 17, 18, 19, 20, 21) faktör yükleri .569 ile .746 arasında; Faktör 4’te yer alan 5 maddenin (40, 42, 43, 44, 45) faktör yükleri .423 ile .750 arasında; Faktör 5’te yer alan 4 maddenin (33, 34, 37, 38) faktör yükleri ise .674 ile .754 arasında; Faktör 6’da yer alan 4 maddenin (7, 8, 9, 10) faktör yükleri .702 ile .812 arasında; Faktör 7’de yer alan 4 maddenin (1, 4, 5, 6) faktör yükleri .598 ile .803 arasında; Faktör 8’de yer alan 4 maddenin (66, 67, 68, 69) faktör yükleri .472 ile .776 arasında; Faktör 9’da yer alan 2 maddenin (64, 65) faktör yükleri .720 ile .753 arasında; Faktör 10’da yer alan 2 maddenin (11, 12) faktör yükleri .785 ile .814 arasında; Faktör 11’de yer alan 2 maddenin (23, 24) faktör yükleri .760 ile .814 arasında; Faktör 12’de yer alan 2 maddenin (35, 36) faktör yükleri .450 ile .454 arasında değişmektedir. Madde-Toplam Korelasyonları ise her bir madde için pozitif değer taşımaktadır. Bu bulgular, ölçekte yer alan 56 maddenin öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimlerini belirlenen 12 faktör temelinde ölçtüğüne ve ölçeğin geçerli bir ölçme aracı olduğuna işaret etmektedir.

II.3.2.2. ÖİAÖ’nün Güvenirliğinin İncelenmesi

Geçerlik çalışmalarının yanı sıra ölçeğin güvenirliliğini belirlemeye yönelik yapılan analiz sonucunda Cronbach Alfa değeri Faktör 1 için .91; Faktör 2 için .91; Faktör 3 için .89; Faktör 4 için .81; Faktör 5 için .78; Faktör 6 için .88; Faktör 7 için .80; Faktör 8 için .82; Faktör 9 için .85; Faktör 10 için .73; Faktör 11 için .70; Faktör 12 için ise .75 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin geneline ve kapsadığı tüm boyutlara ilişkin Cronbach Alfa değeri ise .95 olarak bulunmuştur. Bu bulgular, ölçeğin tüm faktörlerinin anlamlı düzeyde

güvenirlığe sahip olduğu anlamına gelmektedir. Sonuç olarak, yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları doğrultusunda oniki faktörlü bu ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

II.4. İşlem

Araştırma verileri, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı Bahar dönemini kapsayan Nisan-Mayıs aylarında Mersin Üniversitesi'ne bağlı bulunan Eğitim, Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ile Mühendislik Fakültelerinin ilgili bölümlerinde öğrenim görmekte olan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanan ölçme araçları aracılığıyla elde edilmiştir. Uygulama sınıf ortamında gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin bu çalışmaya gönüllü katılımı esas alınmıştır. Uygulama öncesinde, öncelikle Mersin Üniversitesi Rektörlüğü'nden (Ek.1), sonrasında ise ilgili bölüm başkanlıklarından ve uygulamanın yapıldığı ders saatlerindeki sorumlu öğretim elemanlarından gerekli izinler alınmıştır. Uygulama sürecinde, öğrencilere araştırmanın amacı ve ölçeklerin uygulanmasına ilişkin temel yönergeler açıklanmıştır. Sınıf içindeki uygulamalar, yaklaşık 20 dakika sürmüştür.

II.5. Verilerin Analizi

Araştırma verileri, Mersin Üniversitesi'nin ilgili fakültelerinde 2011-2012 eğitim-öğretim yılı Bahar döneminde öğrenim görmekte olan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanan ölçme araçlarından elde edilmiştir. Elde edilen veriler öncelikle araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Ardından SPSS 11.5 paket programı kullanılarak verilerin analizi yapılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkenini öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimleri bağımsız değişkenlerini ise cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı oluşturmaktadır. Araştırmanın bağımsız

değişkenlerinden olan cinsiyet değişkeni kız ve erkek olmak üzere iki; fakülte değişkeni Eğitim, Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ve Mühendislik fakülteleri olmak üzere dört; sınıf düzeyi değişkeni birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf olmak üzere dört ve son olarak akademik başarıyı niteleyen öğrencilerin akademik not ortalamalarının yüzdelik dilimlerine göre oluşturulan gruplar da yine 4 kategoride ele alınmıştır.

Araştırma kapsamında yapılan istatistiksel analizlerde, araştırma problemi ve değişkenlerin özellikleri göz önünde bulundurularak tek yönlü MANOVA (Çok Yönlü Varyans Analizi) kullanılması planlanmıştır. Ancak, araştırma verilerinin MANOVA sayıtlılarını sağlamadığı görüldüğünden, değişkenlerin sahip oldukları alt kategoriler göz önüne alınarak, çalışmanın istatistiksel analizlerinde bağımsız gruplar t-testi ve ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) yapılması uygun bulunmuştur. Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR

Bu bölümde öncelikle araştırma kapsamındaki bağımlı değişkenlere yönelik betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Ardından, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, değişkenlerin özellikleri göz önünde bulundurularak, öncelikle Çok Yönlü Varyans Analizi (MANOVA) sayıtlıları incelenmiştir. İnceleme sonucunda, verilerin MANOVA sayıtlılarını karşılamadığı ortaya konmuştur. Bunun üzerine, verilerin analizi kapsamında gerçekleştirilen bağımsız gruplar t-testi ve ANOVA analizlerinin sonucunda elde edilen bulgular sunulmuştur.

III.1. Bağımlı Değişkenler Arası İlişkiler ve Betimleyici İstatistikler

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin temel psikolojik danışma gereksinimleri olarak ele alınan ve araştırmanın bağımlı değişkenleri olarak nitelendirilen değişkenler (*Kişisel, Sosyal, Akademik, İlişki, Kriz Durumları, Kariyer, Ekonomik, Ayrımcılık, Engellilik, Üniversite Eğitimi, Akademik Personel İlişkileri ve Sağlık*) arasındaki ilişkiler ve bu değişkenlere ait betimleyici istatistikler Tablo 7'de sunulmuştur. Görüldüğü üzere, ilgili değişkenler arasında .163 ile .712 arasında değişen oranlarda ve pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Tablo 7.

ÖlAÖ'yi Oluşturan Faktörler Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Psikolojik Davışma Gereksinimleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Kişisel	-											
2. Sosyal	.712*	-										
3. Akademik	.564*	.532*	-									
4. İlişki	.605*	.459*	.443*	-								
5. Kriz	.322*	.278*	.222*	.453*	-							
6. Kariyer	.469*	.410*	.554*	.370*	.172*	-						
7. Ekonomik	.308*	.292*	.364*	.271*	.177*	.463*	-					
8. Ayrıntçlık	.406*	.337*	.250*	.437*	.439*	.237*	.273*	-				
9. Engellilik	.472*	.418*	.296*	.399*	.325*	.251*	.216*	.598*	-			
10. Üniversite Eğitimi	.279*	.301*	.325*	.249*	.163*	.326*	.311*	.290*	.268*	-		
11. Akademik Personel	.323*	.329*	.401*	.279*	.166*	.315*	.239*	.208*	.227*	.295*	-	
12. Sağlık	.422*	.369*	.382*	.449*	.476*	.284*	.244*	.325*	.278*	.180*	.272*	-
Aritmetik ortalama	20.07	20.32	17.87	10.74	7.94	10.49	10.62	6.16	2.90	3.39	4.51	4.80
Ss	8.29	8.56	6.47	4.60	4.28	3.94	4.10	3.43	1.66	2.02	2.14	2.19
Cronbach Alfa	.91	.91	.89	.81	.78	.88	.80	.82	.85	.73	.70	.75

Bununla birlikte, üniversite öğrencilerinin belirlenen psikolojik danışma gereksinimlerinin önceliklerinin belirlenmesi için her bir gereksinim alanının aritmetik ortalaması hesaplanmıştır. Aritmetik ortalamaları hesaplamak için ise ilk olarak her bir boyuta ilişkin madde toplam puanları elde edilmiş ve bu puanların aritmetik ortalamaları bulunmuştur. Elde edilen aritmetik ortalamalar ilgili boyutun madde sayısına bölünerek her bir alan için alt ölçek aritmetik ortalamaları ($\bar{X}_{\text{alt-ölçek}}$) hesaplanmıştır. Son olarak, elde edilen alt ölçek aritmetik ortalamaları ölçme aracındaki 5'li Likert derecelendirme dikkate alınarak her bir alandaki gereksinim düzeyi belirlenmiştir (1= Hiç Endişelendirmiyor, 2= Biraz Endişelendiriyor, 3= Endişelendiriyor, 4= Oldukça Endişelendiriyor, 5= Tamamen Endişelendiriyor). Psikolojik danışma gereksinim alanlarına ilişkin betimsel analiz sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8.

Psikolojik Danışma Gereksinim Alanlarına İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

Gereksinimler	$\bar{X}$	Ss
1. Ekonomik	2.654	1.026
2. Kariyer	2.621	.985
3. Akademik	2.553	.925
4. Sağlık	2.402	1.098
5. Akademik Personel	2.256	1.071
6. İlişki	2.148	.920
7. Sosyal	2.032	.856
8. Kişisel	2.007	.830
9. Kriz	1.986	1.069
10. Üniversite Eğitimi	1.698	1.012
11. Ayrımcılık	1.540	.857
12. Engellilik	1.451	.831

Tablo 8’de sunulan alt ölçek aritmetik ortalamalarının 5’li Likert ölçek puanlarıyla karşılaştırılması sonucu, araştırma örnekleminin psikolojik danışma gereksinimlerinin sırasıyla ekonomik ($\bar{X}_{\text{ekonomik}} = 2.65$), kariyer ($\bar{X}_{\text{kariyer}} = 2.62$), akademik ($\bar{X}_{\text{akademik}} = 2.55$), sağlık ($\bar{X}_{\text{sağlık}} = 2.40$), danışman ($\bar{X}_{\text{danışman}} = 2.26$), ilişki ($\bar{X}_{\text{ilişki}} = 2.15$), sosyal ($\bar{X}_{\text{sosyal}} = 2.03$), kişisel ($\bar{X}_{\text{kişisel}} = 2.01$), kriz ($\bar{X}_{\text{kriz}} = 1.99$), üniversite eğitimi ($\bar{X}_{\text{üniversite eğitimi}} = 1.70$), ayrımcılık ($\bar{X}_{\text{ayrımcılık}} = 1.54$) ve engellilik ($\bar{X}_{\text{engellilik}} = 1.45$) alanlarında olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

III.2. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Bulguları

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla öncelikle MANOVA’nın temel sayıltılarının karşılanıp karşılanmadığını belirlemek için Kovaryans Eşitliği Testi (Box’s M) yapılmıştır (Tablo 9).

Tablo 9.

Cinsiyet ve Öğrenci Gereksinimleri Temelinde Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları

Box's M	175.209
F	2.227
sd1	78
sd2	6022471
p	.000

Tablo 9 incelendiğinde MANOVA’nın kovaryans matrislerinin eşitliği temel sayıltısının sağlanmadığı görülmektedir ($F=2.227$, $p<.05$). Bu nedenle, Mersin Üniversitesi’nde öğrenim görmekte olan kız ve erkek öğrencilerin cinsiyetlerine göre

ÖİAÖ'nün alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t-testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri arasında yer alan *kişisel* [$t_{(1502)} = .57, p > 0.05$], *sosyal* [$t_{(1502)} = .12, p > 0.05$], *ilişki* [$t_{(1502)} = .71, p > 0.05$], *kariyer* [$t_{(1502)} = 1.05, p > 0.05$], *Akademik Personel* [$t_{(1502)} = -0.77, p > 0.05$] ve *sağlık* [$t_{(1502)} = 1.66, p > 0.05$] alt ölçeklerinden elde edilen toplam puanlar öğrencilerin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir (Tablo 10).

Tablo 10.

Cinsiyete Göre Öğrenci Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Kişisel	Kız	863	20.18	8.44	1502	0.57	0.57
	Erkek	641	19.93	8.09			
Sosyal	Kız	863	20.03	8.70	1502	-1.57	0.12
	Erkek	641	20.72	8.36			
Akademik	Kız	863	18.31	6.68	1502	3.09	0.00
	Erkek	641	17.28	6.14			
İlişki	Kız	863	10.81	4.57	1502	0.71	0.48
	Erkek	641	10.64	4.64			
Kriz	Kız	863	8.27	4.34	1502	3.43	0.00
	Erkek	641	7.51	4.16			
Kariyer	Kız	863	10.58	4.08	1502	1.05	0.30
	Erkek	641	10.36	3.74			
Ekonomik	Kız	863	10.27	4.07	1502	-3.76	0.00
	Erkek	641	11.08	4.10			
Ayrımcılık	Kız	863	6	3.36	1502	-2.11	0.04
	Erkek	641	6.38	3.52			
Engellilik	Kız	863	2.71	2.71	1502	-5.31	0.00
	Erkek	641	3.17	3.17			
Üniversite Eğitimi	Kız	863	3.26	3.26	1502	-3.07	0.00
	Erkek	641	3.58	3.58			
Akademik Personel	Kız	863	4.48	4.48	1502	-0.77	0.45
	Erkek	641	4.56	4.56			
Sağlık	Kız	863	4.89	4.89	1502	1.66	0.09
	Erkek	641	4.70	4.70			

Diğer yandan, psikolojik danışma gereksinimleri arasında yer alan *akademik* [$t_{(1502)} = 3.09, p < 0.05$], *kriz* [$t_{(1502)} = 3.43, p < 0.05$], *ekonomik* [$t_{(1502)} = -3.76, p < 0.05$], *ayrımcılık* [$t_{(1502)} = -2.11, p < 0.05$], *engellilik* [$t_{(1502)} = -5.31, p < 0.05$] ve *üniversite eğitimi*

[$t_{(1502)} = -3.07, p < 0.05$] alt ölçeklerinden elde edilen puanlar, öğrencilerin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Cinsiyetler arası farkın hangi gruplar arasında olduğuna bakıldığında, kız öğrencilerin *akademik* ($\bar{X} = 18.31$) ve *kriz* ($\bar{X} = 8.27$) alt ölçeklerinden elde ettikleri puan ortalamalarının erkeklere oranla (sırasıyla, $\bar{X} = 17.28$ ve $\bar{X} = 7.51$) istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer yandan, erkek öğrencilerin *ekonomik* ($\bar{X} = 11.08$), *ayrımcılık* ($\bar{X} = 6.38$), *engellilik* ve *üniversite eğitimi* ($\bar{X} = 3.17$ ve $\bar{X} = 3.58$) alt ölçeklerinden elde ettikleri puan ortalamaları kızlara oranla (sırasıyla, $\bar{X} = 10.27$, $\bar{X} = 6$, $\bar{X} = 2.71$ ve $\bar{X} = 3.26$) istatistiksel olarak daha yüksek bulunmuştur.

III.3. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Öğrenim Gördükleri Fakültelere Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Bulguları

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin öğrenim gördükleri fakültelere göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla öncelikle MANOVA'nın temel sayıltılarının karşılanıp karşılanmadığını belirlemek için Kovaryans Eşitliği Testi (Box's M) yapılmıştır (Tablo 11).

Tablo 11.
Fakülte ve Öğrenci Gereksinimleri Temelinde Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları

Box's M	529.755
F	2.232
sd1	234
sd2	4315543
P	.000

Tablo 11 incelendiğinde MANOVA'nın kovaryans matrislerinin eşitliği temel sayılısının sağlanamadığı görülmektedir ($F=2.232$, $p<.05$). Bu nedenle, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin fakültelere göre ÖİAÖ alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla öncelikle tek yönlü ANOVA yapılmıştır.

Tablo 12'de yer alan tek yönlü ANOVA analizi sonuçları incelendiğinde ise, öğrencilerin temel gereksinimleri arasında yer alan *kişisel* ($[F_{(3,1500)}= .754$, $p>0.05]$), *sosyal* ($[F_{(3,1500)}= .534$, $p>0.05]$), *engellilik* ($[F_{(3,1500)}= 1.849$, $p>0.05]$), *Akademik Personel* ($[F_{(3,1500)}= 1.714$, $p>0.05]$) ve *sağlık* ($[F_{(3,1500)}= 2.233$, $p>0.05]$) gereksinimleri açısından ise öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

Diğer yandan, Tablo 12'de yer alan analiz sonuçlarına göre öğrenci gereksinimleri arasında yer alan *akademik* ($[F_{(3,1500)}= 5.225$, $p<0.05]$), *ilişki* ($[F_{(3,1500)}= 3.303$, $p<0.05]$), *kriz* ($[F_{(3,1500)}= 8.844$, $p<0.05]$), *kariyer* ($[F_{(3,1500)}= 9.612$, $p<0.05]$) *ekonomik* ($[F_{(3,1500)}= 36.448$, $p<0.05]$) *ayrımcılık* ($[F_{(3,1500)}= 5.064$, $p<0.05]$) ve *üniversite eğitimi* ($[F_{(3,1500)}= 9.421$, $p<0.05]$) alt ölçeklerinden elde edilen toplam puanlar fakültelere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Başka bir ifade ile öğrencilerin *akademik*, *ilişki*, *kriz*, *kariyer*, *ekonomik*, *ayrımcılık* ve *üniversite eğitimi* gereksinimleri, öğrenim gördükleri fakülteye bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir.

Tablo 12.
Fakülterle Göre Öğrenci Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin ANOVA Sonuçları

Psikolojik Danışma Gereksinimleri	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Kişisel	Gruplararası	155.668	3	51.889	.754	0.52
	Grupiçi	103257.1	1500	68.838		
	Toplam	103412.8	1503			
Sosyal	Gruplararası	117.450	3	39.150	.534	0.66
	Grupiçi	109993.5	1500	73.329		
	Toplam	110111	1503			
Akademik	Gruplararası	651.565	3	217.188	5.225	0.00
	Grupiçi	62354.432	1500	41.570		
	Toplam	63005.997	1503			
İlişki	Gruplararası	208.582	3	69.527	3.303	0.02
	Grupiçi	31574.287	1500	21.050		
	Toplam	31782.870	1503			
Kriz	Gruplararası	477.905	3	159.302	8.844	0.00
	Grupiçi	27018.063	1500	18.012		
	Toplam	27495.967	1503			
Kariyer	Gruplararası	440.172	3	146.724	9.612	0.00
	Grupiçi	22897.506	1500	15.265		
	Toplam	23337.678	1503			
Ekonomik	Gruplararası	1718.302	3	572.767	36.448	0.00
	Grupiçi	23571.798	1500	15.715		
	Toplam	25290.100	1503			
Ayrımcılık	Gruplararası	177.248	3	59.083	5.064	0.00
	Grupiçi	17502.491	1500	11.668		
	Toplam	17679.739	1503			
Engellilik	Gruplararası	15.303	3	5.101	1.849	0.14
	Grupiçi	4137.717	1500	2.758		
	Toplam	4153.021	1503			
Üniversite Eğitimi	Gruplararası	113.943	3	37.981	9.421	0.00
	Grupiçi	6047.459	1500	4.032		
	Toplam	6161.402	1503			
Akademik Personel	Gruplararası	23.568	3	7.856	1.714	0.16
	Grupiçi	6876.192	1500	4.584		
	Toplam	6899.760	1503			
Sağlık	Gruplararası	32.220	3	10.740	2.233	0.08
	Grupiçi	7214.310	1500	4.810		
	Toplam	7246.529	1503			

Öğrenci gereksinimleri açısından oluşan farkın hangi fakülteler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre ÖİAA'da yer alan *akademik* gereksinimler alt ölçeği açısından bu farklılığın istatistiksel olarak Eğitim Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 16.98$, Ss= 5.85) ile Fen-Edebiyat ($\bar{X} = 17.97$, Ss= 6.95),

İktisadi-İdari Bilimler ($\bar{X} = 18.75$, $Ss = 6.89$) ve Mühendislik ($\bar{X} = 18.15$, $Ss = 6.22$) fakültelerinin öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin *akademik* gereksinimleri diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktür (Tablo 13).

İlişki odaklı gereksinimler alt ölçeği açısından incelendiğinde ise, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 11.36$, $Ss = 5.06$) ile Mühendislik ($\bar{X} = 10.30$, $Ss = 4.25$) ve Eğitim ($\bar{X} = 10.57$, $Ss = 4.21$) fakültelerinin öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Kısaca, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin *ilişki* gereksinimleri, Mühendislik Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Kriz odaklı gereksinimler alt ölçeği açısından ele alındığında gruplar arasında çeşitli farklılıkların olduğu görülmektedir. Analizlere göre, Mühendislik ($\bar{X} = 7.10$, $Ss = 3.54$) ve Eğitim ($\bar{X} = 7.73$, $Ss = 4.23$) Fakülteleri ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ($\bar{X} = 8.51$, $Ss = 4.58$) ve Fen-Edebiyat ($\bar{X} = 8.49$, $Ss = 4.55$) Fakültelerinin öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmaktadır. Bir başka deyişle, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin *kriz* odaklı gereksinimleri Mühendislik ve Eğitim Fakültelerinin öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 13.

Fakültelere Göre Öğrencilerin Psikolojik Danışma Gereksinimleri Puan Ortalamaları

Psikolojik Danışma Gereksinimleri	Eğitim (n=464)		Fen-Edebiyat (n=372)		İİBF (n=326)		Mühendislik (n=342)	
	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss
Kişisel	19.86	7.45	20.35	9.28	20.48	8.89	19.68	7.64
Sosyal	20.13	8.05	20.77	9.23	20.05	8.83	20.37	8.22
Akademik	16.98	5.85	17.97	6.95	18.75	6.89	18.15	6.22
İlişki	10.57	4.21	10.83	4.89	11.36	5.06	10.30	4.25
Kriz	7.73	4.23	8.49	4.55	8.51	4.58	7.10	3.54
Kariyer	9.84	3.55	11.09	4.07	11.00	4.33	10.21	3.76
Ekonomik	9.68	3.86	12.08	4.14	11.33	4.22	9.61	3.66
Ayrımcılık	5.97	3.24	6.48	3.75	6.56	3.76	5.70	2.87
Engellilik	2.86	1.54	2.97	1.75	3.04	1.85	2.76	1.52
Üniversite Eğitimi	3.08	1.85	3.79	2.26	3.52	2.02	3.27	1.91
Akademik Personel	4.51	2.04	4.48	2.27	4.72	2.25	4.36	2.01
Sağlık	4.71	2.01	4.98	2.45	4.93	3.32	4.62	2.01

Kariyer gereksinimleri alt ölçeği dikkate alındığında ise yine fakülteler arasında çeşitli farklılıklar oluşmaktadır. LSD testi sonuçlarına göre, Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 11.09$, Ss= 4.07) ile Mühendislik ($\bar{X} = 10.21$, Ss= 3.76) ve Eğitim ($\bar{X} = 9.84$, Ss= 3.55) Fakültelerinin öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Benzer şekilde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 11.00$, Ss= 4.33) ile Mühendislik ve Eğitim Fakültelerinin öğrencileri arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Kısaca değerlendirildiğinde, Fen-Edebiyat ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin *kariyer* gereksinimleri Mühendislik ve Eğitim Fakültelerinin öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Ekonomik gereksinimler açısından gruplar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 12.08$, $Ss = 4.14$) ile diğer üç fakülte olan Eğitim ($\bar{X} = 9.68$, $Ss = 3.86$), İktisadi ve İdari Bilimler ($\bar{X} = 11.33$, $Ss = 4.22$) ve Mühendislik ($\bar{X} = 9.61$, $Ss = 3.66$) Fakültelerinin öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. Yine, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri ile Eğitim ve Mühendislik Fakültelerinin öğrencileri arasında da anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Buna göre, Fen-Edebiyat ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin *ekonomik gereksinimleri* Mühendislik ve Eğitim Fakültelerinin öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek görülmektedir.

Bununla birlikte, *ayrımcılık* temelinde oluşan gereksinimler dikkate alındığında, yine Fen-Edebiyat ($\bar{X} = 6.48$, $Ss = 3.75$) ve İktisadi ve İdari Bilimler ($\bar{X} = 6.56$, $Ss = 3.76$) Fakültelerinin öğrencileri Eğitim ($\bar{X} = 5.97$, $Ss = 3.24$) ve Mühendislik ($\bar{X} = 5.70$, $Ss = 2.87$) Fakültelerinin öğrencilerine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek düzeyde ayrımcılığa bağlı gereksinimleri olduklarını belirtmektedirler.

Son olarak, *üniversite eğitimi* odaklı gereksinimler açısından gruplar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 3.79$, $Ss = 2.26$) ile Eğitim ($\bar{X} = 3.08$, $Ss = 1.85$) ve Mühendislik ($\bar{X} = 3.27$, $Ss = 1.91$) Fakültelerinin öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. Yine, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ($\bar{X} = 3.52$, $Ss = 2.02$) öğrencileri ile Eğitim Fakültesi öğrencileri arasında da anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Dolayısıyla, Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin *üniversite eğitimi* odaklı gereksinimleri diğer fakültelerin öğrencilerinden istatistiksel olarak daha düşüktür.

III.4. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Bulguları

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla öncelikle MANOVA'nın temel sayıtlarının karşılanıp karşılanmadığını belirlemek için Kovaryans Eşitliği Testi (Box's M) yapılmıştır (Tablo 14).

Tablo 14.

Sınıf Düzeyi ve Öğrenci Gereksinimleri Temelinde Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları

Box's M	475.687
F	2.004
sd1	234
sd2	4530725
P	.000

Tablo 14 incelendiğinde MANOVA'nın kovaryans matrislerinin eşitliği temel sayıtlarının sağlanamadığı görülmektedir ($F=2.004$, $p<.05$). Bu nedenle, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi açısından üniversite öğrencilerinin ÖİAÖ'nün alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA yapılmıştır.

Tablo 15'de yer alan sonuçlara göre, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi açısından üniversite öğrencilerinin ÖİAÖ'nün alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde *kişisel* ($[F_{(3,1500)}= 3.637$, $p<0.05$], *akademik* ($[F_{(3,1500)}= 3.580$, $p<0.05$], *ilişki* ($[F_{(3,1500)}= 4.431$, $p<0.05$], *kariyer* ($[F_{(3,1500)}= 4.336$, $p<0.05$] *ekonomik* ($[F_{(3,1500)}= 8.497$, $p<0.05$], *engellilik* ($[F_{(3,1500)}= 3.392$, $p<0.05$] ve *üniversite eğitimi* ($[F_{(3,1500)}= 6.644$, $p<0.05$] puanları temelinde sınıf düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Tablo 15.

Sınıf Düzeyine Göre Öğrenci Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin ANOVA Sonuçları

Psikolojik Danışma Gereksinimleri	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Kişisel	Gruplararası	746.740	3	248.913	3.637	0.01
	Grupiçi	102666.1	1500	68.444		
	Toplam	103412.8	1503			
Sosyal	Gruplararası	85.108	3	28.369	.387	0.76
	Grupiçi	110025.8	1500	73.351		
	Toplam	110111	1503			
Akademik	Gruplararası	447.879	3	149.293	3.580	0.01
	Grupiçi	62558.118	1500	41.705		
	Toplam	63005.997	1503			
İlişki	Gruplararası	279.203	3	93.068	4.431	0.00
	Grupiçi	31503.666	1500	21.002		
	Toplam	31782.870	1503			
Kriz	Gruplararası	7.463	3	2.488	.136	0.94
	Grupiçi	27488.504	1500	18.326		
	Toplam	27495.967	1503			
Kariyer	Gruplararası	200.638	3	66.879	4.336	0.01
	Grupiçi	23137.041	1500	15.425		
	Toplam	23337.678	1503			
Ekonomik	Gruplararası	422.592	3	140.864	8.497	0.00
	Grupiçi	24867.509	1500	16.578		
	Toplam	25290.100	1503			
Ayrımcılık	Gruplararası	84.892	3	28.297	2.412	0.07
	Grupiçi	17594.847	1500	11.730		
	Toplam	17679.739	1503			
Engellilik	Gruplararası	27.980	3	9.327	3.392	0.02
	Grupiçi	4125.040	1500	2.750		
	Toplam	4153.021	1503			
Üniversite Eğitimi	Gruplararası	80.799	3	26.933	6.644	0.00
	Grupiçi	6080.603	1500	4.054		
	Toplam	6161.402	1503			
Akademik Personel	Gruplararası	25.375	3	8.458	1.846	0.14
	Grupiçi	6874.385	1500	4.583		
	Toplam	6899.760	1503			
Sağlık	Gruplararası	22.923	3	7.641	1.587	0.19
	Grupiçi	7223.607	1500	4.816		
	Toplam	7246.529	1503			

Öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimleri açısından sınıf düzeyine göre ortaya çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre ÖİAÖ'de yer alan *kişisel* gereksinimler alt ölçeği açısından tüm gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gözlemlenmektedir (Tablo 16).

Tablo 16.
Sınıf Düzeyine Göre Öğrencilerin Psikolojik Danışma Gereksinimleri Puan Ortalamaları

Psikolojik Danışma Gereksinimleri	1. Sınıf (n=364)		2. Sınıf (n=328)		3. Sınıf (n=429)		4. Sınıf (n=383)	
	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss
Kişisel	18.86	4.80	20.27	7.97	20.70	8.50	20.37	9.07
Sosyal	20.00	8.40	20.67	8.42	20.41	8.31	20.23	9.10
Akademik	17.71	6.41	18.24	6.17	18.46	6.49	17.07	6.69
İlişki	10.07	4.43	10.69	4.52	11.24	4.65	10.86	4.71
Kriz	7.92	4.56	7.88	4.35	8.05	4.23	7.90	3.99
Kariyer	9.88	3.70	10.47	3.82	10.84	4.10	10.67	4.03
Ekonomik	10.14	4.05	9.95	4.08	11.03	4.00	11.18	4.16
Ayrımcılık	5.75	2.93	6.34	3.84	6.25	3.37	6.30	3.55
Engellilik	2.70	1.43	2.93	1.82	2.90	1.55	3.09	1.83
Üniversite Eğitimi	3.61	2.25	3.61	2.12	3.37	1.97	3.04	1.72
Akademik Personel	4.36	2.04	4.63	2.18	4.65	2.18	4.40	2.16
Sağlık	4.62	2.17	4.77	2.13	4.86	2.22	4.95	2.25

Tablo 16 incelendiğinde, *kişisel* gereksinimler alt ölçeği açısından gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak birinci sınıf ($\bar{X} = 18.86$, Ss= 4.80) ile ikinci ($\bar{X} = 20.27$, Ss= 7.97), üçüncü ($\bar{X} = 20.70$, Ss= 8.50) ve dördüncü sınıf ($\bar{X} = 20.37$, Ss= 9.07) öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, birinci sınıf öğrencilerinin *kişisel* gereksinimleri diğer sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktür.

Akademik gereksinimler alt ölçeği açısından incelendiğinde ise, dördüncü sınıf öğrencileri ($\bar{X} = 17.07$, $Ss = 6.69$) ile ikinci ($\bar{X} = 18.24$, $Ss = 6.17$) ve üçüncü sınıf ($\bar{X} = 18.46$, $Ss = 6.49$) öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Kısaca, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin *akademik* gereksinimleri, dördüncü sınıf öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir.

İlişki gereksinimleri açısından gruplar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak birinci sınıf öğrencileri ($\bar{X} = 10.07$, $Ss = 4.43$) ile üçüncü ($\bar{X} = 11.24$, $Ss = 4.65$) ve dördüncü sınıf ($\bar{X} = 10.86$, $Ss = 4.71$) öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. Buna göre, birinci sınıf öğrencilerinin *ilişkilerde* yaşanan sorunlar temelindeki gereksinimleri üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük görülmektedir.

ÖİAÖ'nün *kariyer* gereksinimleri alt ölçeği dikkate alındığında ise yine sınıf düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar oluşmaktadır. LSD testi sonuçlarına göre, birinci sınıf öğrencileri ($\bar{X} = 9.88$, $Ss = 3.70$) ile üçüncü ($\bar{X} = 10.84$, $Ss = 4.10$) ve dördüncü ($\bar{X} = 10.67$, $Ss = 4.03$) sınıf öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Kısaca değerlendirildiğinde, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin *kariyer* gereksinimleri birinci sınıf öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Ekonomik gereksinimler açısından gruplar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak birinci sınıf öğrencileri ($\bar{X} = 10.14$, $Ss = 4.05$) ile üçüncü ($\bar{X} = 11.03$, $Ss = 4.00$) ve dördüncü ($\bar{X} = 11.18$, $Ss = 4.16$) sınıf öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı

farklılıklar görülmüştür. Benzer şekilde ikinci sınıf öğrencileri ($\bar{X} = 9.95$, $S_s = 4.08$) ile üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında da anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Buna göre, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin *ekonomik* gereksinimleri birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek görülmektedir.

Bununla birlikte, *engellilik* temelinde oluşan gereksinimler dikkate alındığında, dördüncü sınıf öğrencilerinin ($\bar{X} = 3.09$, $S_s = 1.83$) birinci sınıf öğrencilerine göre ($\bar{X} = 2.70$, $S_s = 1.43$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek düzeyde engellilik temelli gereksinimleri olduğu görülmektedir. Son olarak, *üniversite eğitimi* odaklı gereksinimler açısından gruplar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak dördüncü sınıf ($\bar{X} = 3.04$, $S_s = 1.72$) öğrencileri ile birinci ($\bar{X} = 3.61$, $S_s = 2.25$) ve ikinci ($\bar{X} = 3.61$, $S_s = 2.12$) sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, dördüncü sınıf öğrencilerinin *üniversite eğitimi* odaklı gereksinimleri birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinden istatistiksel olarak daha düşüktür.

III.5. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Analiz Bulguları

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin öğrencilerin akademik başarılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla öncelikle MANOVA'nın temel sayıltılarının karşılanıp karşılanmadığını belirlemek için Kovaryans Eşitliği Testi (Box's M) yapılmıştır (Tablo 17).

Tablo 17.

Akademik Başarı ve Öğrenci Gereksinimleri Temelinde Kovaryans Eşitliği Test Sonuçları

Box's M	363.414
F	1.531
sd1	234
sd2	4763249
p	.000

Tablo 17 incelendiğinde MANOVA'nın kovaryans matrislerinin eşitliği temel sayılıtısının sağlanamadığı görülmektedir ($F=1.531$, $p<0.05$). Bu nedenle, akademik başarıları açısından üniversite öğrencilerinin ÖİAÖ'nün alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA yapılmıştır.

Tablo 18'de yer alan sonuçlara göre, akademik başarıları açısından üniversite öğrencilerinin ÖİAÖ'nün alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde *akademik* ($[F_{(3,1500)}= 19.411$, $p<0.05]$), *kariyer* ($[F_{(3,1500)}= 2.977$, $p<0.05]$) ve *üniversite eğitimi* ($[F_{(3,1500)}= 5.309$, $p<0.05]$) puanları temelinde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Tablo 19 incelendiğinde, LSD testi sonuçlarına göre ÖİAÖ'de yer alan *akademik* gereksinimler alt ölçeği açısından gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak birinci gruptaki öğrenciler ($\bar{X} = 19.52$, $Ss= 6.52$) ile ikinci ($\bar{X} = 18.31$, $Ss= 6.37$), üçüncü ($\bar{X} = 17.52$, $Ss= 6.28$) ve dördüncü ($\bar{X} = 16.06$, $Ss= 6.25$) gruptaki öğrenciler arasında olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, birinci grupta bulunan ve düşük akademik başarıya sahip öğrencilerin *akademik* gereksinimleri diğer sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer yandan,

dördüncü gruptaki öğrenciler ile ikinci ve üçüncü gruplarda bulunan öğrenciler arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Kısaca, dördüncü grupta bulunan ve en yüksek akademik başarıya sahip öğrencilerin *akademik* gereksinimleri, ikinci ve üçüncü gruptaki öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktür.

Tablo 18.

Akademik Başarıya Göre Öğrenci Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin ANOVA Sonuçları

Psikolojik Danışma Gereksinimleri	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Kişisel	Gruplararası	28.840	3	9.613	.139	.936
	Grupiçi	103384	1500	68.923		
	Toplam	103412.8	1503			
Sosyal	Gruplararası	51.976	3	17.325	.236	.871
	Grupiçi	110059	1500	73.373		
	Toplam	110111	1503			
Akademik	Gruplararası	2354.588	3	784.863	19.411	.000
	Grupiçi	60651.409	1500	40.434		
	Toplam	63005.997	1503			
İlişki	Gruplararası	58.815	3	19.605	.927	.427
	Grupiçi	31724.054	1500	21.149		
	Toplam	31782.870	1503			
Kriz	Gruplararası	43.936	3	14.645	.800	.494
	Grupiçi	27452.031	1500	18.301		
	Toplam	27495.967	1503			
Kariyer	Gruplararası	138.142	3	46.047	2.977	.031
	Grupiçi	23199.537	1500	15.466		
	Toplam	23337.678	1503			
Ekonomik	Gruplararası	81.986	3	27.329	1.626	.181
	Grupiçi	25208.115	1500	16.805		
	Toplam	25290.100	1503			
Ayrımcılık	Gruplararası	14.791	3	4.930	.419	.740
	Grupiçi	17664.948	1500	11.777		
	Toplam	17697.739	1503			
Engellilik	Gruplararası	5.938	3	1.979	.716	.542
	Grupiçi	4147.082	1500	2.765		
	Toplam	4153.021	1503			
Üniversite Eğitimi	Gruplararası	64.729	3	21.576	5.309	.001
	Grupiçi	6096.673	1500	4.064		
	Toplam	6161.402	1503			
Akademik Personel	Gruplararası	24.815	3	8.272	1.805	.144
	Grupiçi	6874.945	1500	4.583		
	Toplam	6899.760	1503			
Sağlık	Gruplararası	4.022	3	1.341	.278	.842
	Grupiçi	7242.508	1500	4.828		
	Toplam	7246.529	1503			

Tablo 19.
Akademik Başarıya Göre Öğrencilerin Psikolojik Danışma Gereksinimleri Puan Ortalamaları

Psikolojik Danışma Gereksinimleri	1. Grup (n=378)		2. Grup (n=399)		3. Grup (n=357)		4. Grup (n=370)	
	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss
Kişisel	19.90	8.09	20.16	8.44	20.25	8.31	19.98	8.35
Sosyal	20.37	8.96	20.59	8.00	20.18	8.27	20.12	9.02
Akademik	19.52	6.52	18.31	6.37	17.52	6.28	16.06	6.25
İlişki	10.82	4.73	10.60	4.57	11.04	4.58	10.52	4.52
Kriz	8.10	4.31	7.88	4.32	8.11	4.42	7.69	4.05
Kariyer	10.75	4.05	10.75	4.01	10.39	3.86	10.02	3.79
Ekonomik	10.73	4.17	10.93	3.96	10.42	4.04	10.36	4.23
Ayrımcılık	6.28	3.45	6.16	3.49	6.21	3.46	6.01	3.33
Engellilik	2.86	1.67	2.97	1.65	2.96	1.73	2.82	1.60
Üniversite Eğitimi	3.67	2.08	3.48	2.06	3.29	2.01	3.12	1.90
Akademik Personel	4.68	2.23	4.52	2.18	4.54	2.08	4.31	2.06
Sağlık	4.88	2.26	4.81	2.21	4.78	2.24	4.74	2.09

ÖİAÖ'nün *kariyer* gereksinimleri alt ölçeği dikkate alındığında ise yine öğrencilerin akademik başarıları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar oluşmaktadır. LSD testi sonuçlarına göre, birinci ($\bar{X} = 10,75$ Ss= 4.05) ve ikinci ($\bar{X} = 10.75$, Ss= 4.01) gruptaki öğrenciler ile dördüncü gruptaki öğrenciler ($\bar{X} = 10.02$, Ss= 3.79) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Bir başka deyişle, düşük ya da grup ortalamasının altında akademik başarıya sahip öğrencilerin *kariyer* gereksinimleri yüksek başarıya sahip öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Son olarak, *üniversite eğitimi* odaklı gereksinimler açısından gruplar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak birinci gruptaki öğrenciler ($\bar{X} = 3.67$, $Ss = 2.08$) ile üçüncü ($\bar{X} = 3.29$, $Ss = 2.01$) ve dördüncü ($\bar{X} = 3.12$, $Ss = 1.90$) gruptaki öğrenciler arasında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, birinci gruptaki düşük akademik başarıya sahip öğrencilerin *üniversite eğitimi* odaklı gereksinimleri üçüncü ve dördüncü grup öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir. Yine, ikinci gruptaki öğrencilerin ($\bar{X} = 3.48$, $Ss = 2.06$) *üniversite eğitimi* odaklı gereksinimleri de dördüncü grup öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

BÖLÜM IV

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik araştırma soruları kapsamında elde edilen bulguların tartışılıp yorumlanmasına yer verilmektedir.

IV.1. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin belirlenen psikolojik danışma gereksinimleri sıklık ve öncelik düzeyleri açısından ele alındığında öğrencilerin sırasıyla ekonomik, kariyer, akademik, sağlık, akademik personel, ilişki, sosyal, kişisel, kriz, üniversite eğitimi, ayrımcılık ve engellilik alanlarında gereksinimlerinin olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Gallagher, Golin ve Kelleher (1992), yaptıkları araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin en yoğun gereksinimlerinin ekonomik ve kariyer planlaması konusunda olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bununla birlikte, Özyurt ve Doğan (2002) üniversite öğrencilerinde en çok kaygı yaratan konuların sağlığını kaybetme, gelecek kaygısı, ekonomik problemler, dersler ve psikolojik problemler olduğunu ileri sürmektedirler. Atik ve Yalçın (2010) ise Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin kişisel, ilişki, akademik ve kariyer alanlarında psikolojik danışma gereksinimlerinin olduğunu vurgulamaktadırlar.

Bu çalışmaya benzer bir çalışma sonucunda, Güneri, Aydın ve Skovholt (2003) ÖİAÖ'den elde edilen veriler doğrultusunda ODTÜ öğrencilerinin en sık gereksinimlerinin sosyal, kişisel, akademik, kariyer, ilişki ve ekonomik alanlarda olduğunu vurgulamaktadırlar. Aynı şekilde, Gizir ve diğerleri de (2010) Mersin Üniversitesi öğrencilerinin ifade ettikleri en temel sorun alanlarının sırasıyla ekonomik, gelecek kaygısı, sosyal, akademik ve kişisel alanlarda olduğunu belirlemişlerdir.

Bu bulgular, üniversite öğrencilerinin genel olarak ekonomik, akademik, kariyer ve ilişki gereksinimlerinin hemen hemen tüm kültürler, üniversite yerleşkeleri ve öğrenci profilleri arasında ortak olduğunu göstermektedir. Bu durumun üniversite öğrencilerinin bilişsel yetkinlik düzeyini artırma ve akademik olarak başarılı olma, sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurabilme, amaç geliştirme, özerklik sağlama ve kimlik gelişimini tamamlama gibi birbirine bağlı zincir halkalarına benzeyen gelişimsel görevler bütünüünün üstesinden gelebilmelerini gerektiren (Chickering ve Reisser, 1993) gelişimsel döneme özgü olabileceği düşünülmektedir. Diğer yandan, bu gereksinimlerin araştırmalara göre değişen oranları ile öğrencilerin diğer alanlarda ortaya çıkan gereksinimlerindeki farklılıkların ise üniversite yerleşkelerindeki farklı iklim ve mevcut öğrenci profiline bağlı olarak değişen öğrenci gereksinimleriyle açıklanabileceği değerlendirilmektedir.

IV.2. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu

Mersin Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan kız ve erkek öğrencilerin cinsiyetlerine göre ÖİAÖ'nün alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan

analiz sonucuna göre kız öğrencilerin *akademik* ve *kriz* alt ölçeklerinden elde ettikleri puan ortalamalarının erkeklere oranla istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmektedir.

Genel olarak ele alındığında, bu çalışmanın bulguları, üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğine işaret eden çalışmalarla (Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003; Gallagher ve diğ., 1992; Gizir, 2005; Gizir ve diğ., 2010; Ültanır, 1998) paralellik göstermektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde, üniversitede öğrenim gören kızlar için akademik problemlerin büyük öneme sahip olduğu (Koç, Avşaroğlu ve Sezer, 2004; Gizir, 1998; Holtzer-Jones, 1981) ve kız öğrencilerin erkeklere oranla akademik gereksinimlerinin daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir (Tahhan ve Eitah, 2002). Bu çalışmanın bulgularına benzer şekilde, ilgili alanyazında kız öğrencilerin sınav kaygısı, başarısızlık korkusu, kendini ispatlama becerilerini geliştirme ve yetersizlik duygusuyla baş etme konularında psikolojik danışma gereksinimlerinin erkeklerden daha yüksek düzeyde olduğu belirtilmektedir (Bishop, Bauer ve Becker, 1998).

Türkiye’de kadınların eğitim düzeyleri ve ekonomik özgürlükleri arttıkça tutum, değer ve davranışlarında daha bağımsız ve özerk olabildikleri ve üniversiteli kız öğrencilerin giderek geleneksel cinsiyet rollerini terk ederek bireyselleşmeye yönelen bir eğilim içinde oldukları belirtilmektedir (İmamoğlu ve Karakitapoğlu, 2004). Nitekim Sevinç (2010), kız öğrencilerin üniversite eğitimiyle ilgili olarak gizil bir amaçlarının olabileceğini belirtmekte ve üniversite eğitimi sonrasında kazanılan diplomanın kız öğrenciler için geleneksel yaşam biçimlerinden kaçmanın önemli bir yolu olduğuna işaret etmektedir. Bu yönüyle ele alındığında, farklı roller arasındaki çatışmaya bağlı olarak

üniversite öğrenimi sürecinde akademik yetkinlik, kız öğrenciler için temel bir kaygı durumu oluşturabilmektedir (Frank, 2000).

Kriz durumları açısından incelendiğinde ÖİAÖ’de yer alan kriz alt ölçeği içerisinde alkol ve madde kullanımı, cinsel taciz ya da saldırı vb. gibi kriz danışmanlığı çerçevesinde ele alınan gereksinimler ifade edilmektedir. Alanyazında, özellikle cinsel taciz ya da saldırı gibi kriz durumlarına üniversiteli kız öğrencilerin maruz kalma oranlarının oldukça fazla olduğuna işaret eden çeşitli araştırmalar bulunmaktadır (McMahon, 2008). Bununla birlikte, özellikle alkol ya da madde kullanımına bağlı olarak riskli cinsel davranışların artması (CDC, 2004; UNAIDS, 2004) nedeniyle üniversite gençliğinin AIDS’e yakalanma riskinin de fazla olduğu belirtilmektedir (Tung ve diğ., 2008). Ayrıca araştırmalarda, alkol ve madde kullanımının üniversitelerde giderek yaygınlaştığı ifade edilmekte (Wagner ve diğ., 2007) ve alkol kullanımı ile alkol temelli oluşan problemlerin kızlara oranla üniversiteli erkek öğrencilerde yüksek düzeyde gerçekleştiği belirtilmektedirler (Caetano, 1994; Korcuska ve Thombs, 2003). Aslında Türkiye’deki geleneksel normlar göz önüne alındığında, alkol ve madde kullanımının toplum tarafından özellikle genç kızlar açısından hoş karşılanmadığı ve bu konuda oldukça titiz davranıldığı söylenebilir. Diğer yandan, üniversitedeki akran etkileşimi ve baskısı ile alkol ve madde kullanımı konusunda gençler arasında bir norm oluşacağı da gözden kaçırılmamalıdır. Tüm bu açıklamaların ışığında, giderek bireyselleşme eğilimi gösteren üniversiteli kız öğrencilerin kriz olaylarına maruz kalma risklerinin arttığı, örseleyici yaşam olaylarına yönelik kaygılarının yükseldiği ve bu konularda psikolojik danışma gereksinimlerinin oluştuğu söylenebilir.

Araştırma bulguları erkek öğrenciler açısından yorumlandığında ise erkeklerin *ekonomik, ayrımcılık, engellilik ve üniversite eğitimi* alt ölçeklerinden elde ettikleri puan ortalamaları kızlara oranla istatistiksel olarak daha yüksek bulunmuştur. Alanyazında da öğrenim gören erkek öğrencilerin ekonomik gereksinim ve problemlerinin kız öğrencilerden daha yüksek düzeyde olduğuna yönelik çeşitli araştırmalar (Kacur ve Atak, 2011; Gizir ve diğ., 2010) bulunmakla birlikte, aksine kız öğrencilerin ekonomik gereksinimlerinin yüksekliğine işaret eden çalışmalara da rastlanmaktadır (Aluede, Imhonde ve Eguavo, 2006).

Geleneksel cinsiyet rolleri açısından değerlendirildiğinde, erkeklerin bağımsız, rekabetçi, girişken, saldırgan ve çevreyi kontrol edebilen özellikler taşıması öngörülmekte ve erkeklerin evin ekonomik giderlerinin karşılanmasında ve para kazanmasındaki birincil rolüne vurgu yapılmaktadır. Bu yargılar, erkeklerin çeşitli konulardaki tutum, davranış ve seçimlerinde oldukça sınırlayıcı bir yaklaşım içinde olmalarına neden olabilmektedir (Öngen, 2006). Özellikle üniversiteli kız öğrencilerin eğitimsel ve mesleki konularda erkeklere göre daha liberal bir bakış açısı sergiledikleri düşünüldüğünde (Öngen, 2006), erkek öğrencilerin kendilerine yüksek kazanç getirici ve geleneksel açıdan erkeklere özgü olarak nitelendirilen alanlarda öğrenim görme isteklerinin olabileceği değerlendirilmektedir. Bu nedenlerle de, erkek öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ve üniversite konusunda kararsızlık yaşamaları ve üniversite eğitimi konusundaki gereksinimlerinin artması anlamlı görülmektedir.

IV.3. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Öğrenim Gördükleri Fakülteleere Göre İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu

Öğrencilerinin öğrenim gördükleri fakülteler açısından ele alındığında ise, psikolojik danışma gereksinimleri arasında yer alan *akademik, ilişki, kriz, kariyer, ekonomik, ayrımcılık* ve *üniversite eğitimi* alt ölçeklerinden elde edilen puanlar öğrencilerin fakültelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin problemlerinin öğrenim gördükleri fakülteleere göre farklılık gösterdiğine yönelik benzer çalışmalara rastlanmaktadır (Aksu ve Paykoç, 1986; Gizir, 1998; Şahin ve diğ., 1989).

Diğer yandan, ÖİAÖ kullanılarak gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise ODTÜ öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin fakülteleere göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır (Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003).

Bulgular detaylı olarak incelendiğinde ise Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin *kriz, kariyer, ekonomik, ayrımcılık* ve *üniversite eğitimi* alt ölçeklerinden elde ettikleri puan ortalamalarının Fen-Edebiyat ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinden daha düşük olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın bulgularına benzer bir bulgu da Gizir (1998), ODTÜ Fen-Edebiyat ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin akademik problemlerinin Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinden daha yüksek olduğunu vurgulamaktadır.

Aslında üniversiteler ve fakülteler, bünyesinde öğrenim gören öğrencilerin kompozisyonu anlamında birbirinden oldukça büyük farklılıklar gösterebilirler ve bu nedenle de öğrencilerin gereksinim alanlarında farklılık olması beklenebilir bir durumdur (Harrar, Affsprung ve Long, 2010). Bu bakış açısıyla ele alındığında, öncelikle, günümüz Türkiye’indeki istihdam politikaları açısından Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin iş bulma ve kariyer olanaklarının diğer fakültelerdeki öğrencilere oranla daha yüksek düzeyde olması nedeniyle Fen-Edebiyat ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin kariyer gereksinimlerinin daha fazla olması ve öğrenim gördükleri üniversite ve bölümlere devam edip etmeme konusunda kararsızlık yaşamaları olağan görülmektedir.

Diğer yandan, Fen-Edebiyat ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümler temelinde (örneğin arkeoloji, felsefe, kamu yönetimi, işletme ve iktisat gibi) kişiler arası ilişkiler ile etnik, ırksal ya da cinsel çeşitlilik konularına diğer fakülte öğrencilerine göre daha duyarlı oldukları ve bu konularda yaşanan olaylara yönelik farklı gereksinimler içinde olabilecekleri değerlendirilmelidir.

Bununla birlikte, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin *akademik* gereksinimlerinin diğer üç fakültedeki öğrencilerden anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu durum, öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültenin nitelikleri ile ilişkilendirilebilir. Nitekim, Eğitim Fakültesi çeşitli alanlarda ve eğitim düzeylerinde öğretmen yetiştirmek üzere kurulmuştur. Dolayısıyla, ders içeriklerinde yeterli düzeyde eğitim dersleri bulunması (eğitim psikolojisi, rehberlik, ölçme ve değerlendirme, program geliştirme, sınıf yönetimi vb.) ve öğretim üyelerinin alanları gereği eğitim formasyonu bilgi ve deneyimlerinin diğer akademik kadrolarla karşılaştırıldığında üst düzeyde olması

beklenmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin akademik konularda (zaman yönetimi, ders çalışma teknikleri, ödev/rapor hazırlama, sunum yapma vb.) alanları gereği giderek uzmanlaştıkları varsayılmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin akademik gereksinimlerini karşılama noktasında Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinin daha yetkin olması ve öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerini destekleyecek bir eğitim ortamı yaratmalarının etkisiyle Eğitim Fakültesi öğrencilerinin akademik gereksinimlerinin diğer fakülte öğrencilerine göre düşük düzeyde olması anlamlı görünmektedir.

IV.4. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu

Öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi açısından ele alındığında ise, psikolojik danışma gereksinimleri arasında yer alan *kişisel, akademik, ilişki, kariyer, ekonomik, engellilik ve üniversite eğitimi* alt ölçeklerinden elde edilen puanlar anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çalışmanın bulgularına göre, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin *akademik* gereksinimlerinin dördüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksektir. Benzer şekilde Doğan (2012), üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerine en sık yapılan başvuru nedeninin ilk dönemlerde daha çok üniversite yaşamına uyum olduğunu, sonraki dönemlerde ise akademik, sınav kaygısı, devamsızlık gibi konuların danışma merkezine başvurma nedenleri arasında en sık belirtilen nedenler olduğunu vurgulamaktadır.

Lin (2010), üniversite öğrenimi sürecinin *keşif, genişleme ve derinleşme, amaç edinme ve odaklanma* ile *bütünleşme* olmak üzere 4 aşamalı bir süreçten oluştuğunu belirtmektedir. Buna göre Lin, keşif aşamasında bulunan birinci sınıfların eğlence ve çeşitli sosyal-kültürel etkinlikler içinde yer almaya önem verdikleri (uyuma yönelik etkinlikler),

ikinci sınıftan itibaren ise akademik alanın önem kazanmaya başladığı ve özellikle üçüncü sınıfla birlikte akademik çalışmaların yoğunluk kazandığını belirtmektedir. Aynı dönemde, kariyer konularının da dikkate alınmaya başlandığı ve dördüncü sınıfla birlikte okulu bitirme ve kariyer edinme çalışmalarına yoğunlaşmanın arttığını ifade etmektedir.

Dolayısıyla, Lin'in de (2010) belirttiği üzere ilgilerini belirleyen, öğrenim gördüğü bölüm ve üniversiteyi benimseyen, öğretim üyeleri ve diğer öğrencilerle iyi ilişkiler kuran öğrenciler kendilerini akademik amaçlarını gerçekleştirmeye adayacaklar ve bu noktada akademik gereksinimler ön plana çıkacaktır. Bu bağlamda, bu araştırmada ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin akademik gereksinimlerinin diğer sınıf düzeylerine göre yüksek çıkması anlamlı görünmektedir.

Diğer yandan, araştırma bulguları, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin *kariyer, ilişki ve ekonomik gereksinimlerinin* birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin sınıf düzeyi arttıkça ekonomik problemleri ile gelecek kaygılarının arttığı yönündeki diğer bir araştırma bulgusunu (Gizir ve diğ., 2010) destekler niteliktedir. Benzer şekilde, ikinci sınıftan sonraki dönemlerde bulunan üst sınıfların iş arama becerileri ve kariyer yönlendirmesi konusundaki gereksinimlerinin daha ön planda olduğu belirtilmektedir (Atik ve Yalçın, 2010; Carney ve Barak, 1976; Doğan, Sarı, Kazak, Saya ve Altıntaş, 2007; Lin, 2010; Weissberg ve diğ, 1982).

Yine, Doğan (2012) son sınıf öğrencilerinin iş bulma kaygılarının yoğunluğunun yükseldiği ve bu nedenle üniversite psikolojik danışma merkezlerine bu konudaki başvuruların da arttığını ifade etmektedir. Lin'in de (2010) belirttiği üzere, üçüncü sınıftan itibaren öğrencilerin mezuniyet sonrası iş olanaklarını araştırmaya

başlamaları ve dördüncü sınıfta ise tamamen mezun olmaya ve kariyer seçeneklerini belirlemeye odaklanmaları nedeniyle üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin kariyer gereksinimlerinin artması bu çalışmanın bulgularını doğrular niteliktedir.

Ayrıca, *ilişki* odaklı gereksinimler açısından ele alındığında üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin diğer sınıf düzeylerine oranla (gelişimsel özellikler açısından da değerlendirildiğinde) daha geniş bir arkadaş çevrelerinin olduğu, arkadaşlık, dostluk ve romantik ilişki deneyimlerinin arttığı belirtilmektedir (Küçükarslan, 2011). Dolayısıyla, sınıf düzeyine bağlı olarak ikili ilişkilerde ya da aile ilişkilerinde yaşanan çatışmaların bulunması, romantik ilişkilerin bitmesi vb. gibi çeşitli ilişki deneyimlerinin artmasına bağlı olarak öğrencilerin ilişki odaklı sorun ve gereksinimlerin de artması oldukça anlamlı görülmektedir. Özellikle, üniversiteden mezuniyetin yaklaşmasıyla birlikte öğrencilerin mevcut ilişkilerini sürdürmemeye kaygıları, romantik ilişkilerinin geleceği konusundaki kararsızlıkları ya da iş seçimi konusunda aileleriyle yaşayacağı çatışmaların artması, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ilişki gereksinimlerinin artmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Bununla birlikte, Türkiye'deki istihdam politikası çerçevesinde, çeşitli kamu örgütlerinde görev yapacak kişiler KPSS benzeri merkezi sınavlar temelinde seçilmektedir. Benzer şekilde, lisans eğitimini tamamlayan öğrencilerin, lisansüstü eğitim görebilmeleri için yine ÜDS, ALES vb. çeşitli ve zorlu sınavlara girmeleri gerekmektedir. Bu nedenle, birçok öğrenci bu tür sınavlara hazırlanmak amacıyla ücret ödeyerek çeşitli özel kurslara devam etmekte ya da iş olanaklarını artırmak amacıyla çeşitli sertifika programlarına katılmaktadırlar. Bu durum dikkate alındığında, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ekonomik harcamaları ve gereksinimlerinin, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine göre daha

yüksek olması kabul edilebilir görünmektedir. Araştırmanın bir başka bulgusu olarak ise birinci sınıf öğrencilerinin *kişisel* gereksinimlerinin diğer üç sınıf düzeyinden daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, Gizir ve diğerleri (2010) tarafından gerçekleştirilen ve sınıf düzeyi artıkça öğrencilerin kişisel problemlerinin azaldığı yönündeki araştırma bulgusunu desteklememektedir. Buna ek olarak, bu çalışmada yer alan birinci sınıf öğrencilerinin akademik, ekonomik, kariyer ve kişisel gereksinim alanlarındaki gereksinimlerinin de diğer sınıflara oranla düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Türk eğitim sistemi dikkate alındığında, ilköğretimden itibaren öğrenciler başarı ve seçme odaklı bir anlayış çerçevesinde bir üst öğrenim kurumuna geçişte sürekli olarak zorlu sınavların üstesinden gelmek durumundadırlar. Bu süreçte en son nokta Üniversite Yerleştirme Sınavı olmakta ve sınava girenlerin sadece %10'u üniversitelerdeki bir lisans programına yerleşebilmektedirler. Dolayısıyla, üniversiteye giriş sınavlarına hazırlanmak gençler için oldukça uzun, zorlu, rekabetçi ve sıkıntılı bir süreç olmaktadır (Yıldırım, 2006). Bu nedenle öğrencileri, bir bölümünün geçirilen zorlu sınav maratonu sonunda üniversitenin sağladığı özgürlük ve özerlik ortamı içinde birinci sınıfı daha çok Lin'in de (2010) açıkladığı üzere bir balayı dönemi olarak görebildiği ve eğlence, sosyal-kültürel etkinliklere katılma, arkadaş edinme vb. gibi etkinliklere odaklanarak diğer gereksinimlerini erteleyebildikleri düşünülmektedir. Bu bakış açısıyla ele alındığında, bu çalışmada yer alan birinci sınıf öğrencilerinin akademik, ekonomik, kariyer, ilişki ve kişisel gereksinim alanlarındaki gereksinimlerinin diğer sınıflara oranla düşük olması olağan görülebilir.

Diğer yandan, üniversite uyum süreci gibi önemli bir süreçte olmalarına rağmen, birinci sınıf öğrencilerinin gereksinimlerindeki bu düşüklük son 3 yılda Mersin Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen etkinliklerle de ilişkilendirilebilir. Nitekim, yeni gelen öğrencilerin Mersin Üniversitesi'ne akademik, sosyal, mesleki ve kişisel uyumlarının artırılması amacıyla sunulan bir dönemlik ve bir kredilik Üniversite yaşamına Uyum (ÜYG-101) dersi kapsamında öğrenciler çok çeşitli mesleki, akademik, sosyal, kültürel ve sportif etkinliğe katılmakta ve kişisel ilgi ve yeteneklerini keşfetme imkanı sunulmaktadır. Bununla birlikte, birinci sınıf öğrencilerine yönelik oryantasyon programı sayesinde öğrencilerin üniversite yerleşkesini, öğrenim gördükleri bölümü, öğrenci destek birimlerini yakından tanıma ve inceleme imkanı bulmaktadırlar. Yine, üniversite de uygulanan Akran rehberliği sayesinde birinci sınıf öğrencileri gereksinim duyduklarında kendilerine her türlü akademik, mesleki, sosyal ya da kişisel konuda destek sunan akran rehberlerle iletişim halinde olabilmektedirler. Dolayısıyla, sözü edilen tüm bu hizmetlerin birinci sınıf öğrencilerinin gereksinimlerinin diğer sınıf düzeylerine göre düşük düzeyde gerçekleşmesine neden olabileceği düşünülmektedir.

Sınıf düzeyi temelinde ortaya çıkan son bulgu ise birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin *üniversite eğitimi* gereksinimlerinin dördüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu yönündedir. Bu durumun öğrencilerin üniversite ve bölüm tercihleriyle ilişki olabileceği düşünülmektedir. Nitekim gençler, üniversite ve bölüm tercihlerini genelde ÖSYS'den aldıkları sınav puanlarına bağlı olarak ailelerinin, öğretmenlerinin ya da okul psikolojik danışmanlarının önerileriyle gerçekleştirmektedirler. Bu nedenle, öğrencilerin bir bölümü (özellikle tercih yaparken kendi ilgi ve özelliklerini dikkate alma şansı bulamayanlar) üniversite öğrenimine başladıkları ilk yılda daha çok kendi ilgi alanlarını ve amaçlarını keşfetme ya da yeniden gözden geçirme, üniversite ve bölüme

uyum sağlama konusunda bir çaba içine girebilmektedirler. Bu noktada birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin *üniversite eğitimi* gereksinimlerinin dördüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksek olması da manidar görülmektedir. Yakından incelendiğinde, ÖİAÖ'nün üniversite eğitimi alt ölçeğinde öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme ya da üniversiteye devam edip etmeme ya da akademik yeteneklerini sorgulama gibi maddeler bulunmaktadır. Bu nedenle, yukarıda sözü edilen üniversite sınav süreci ve öğrencilerin üniversite ve bölüm seçimlerinin daha çok elde ettikleri sınav puanı sonucu oluşması göz önüne alındığında, üniversitenin ilk ve hatta ikinci yılında öğrencilerin üniversite öğrenimlerini sorgulama ya da öğrenim alanlarıyla ilgili kaygı duymaları olağan görünmektedir.

IV.5. Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Danışma Gereksinimlerinin Akademik Başarılarına Göre İncelenmesine İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumu

Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin akademik başarılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla yapılan analiz bulgularına göre düşük akademik başarıya sahip öğrencilerin *akademik* gereksinimleri diğer başarı düzeylerindeki öğrencilerinden daha yüksektir. Benzer şekilde, düşük akademik not ortalamasına sahip öğrencilerin *üniversite eğitimi* odaklı gereksinimlerinin üçüncü ve dördüncü gruptaki öğrencilerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Benzer bir bulgu da Güneri, Aydın ve Skovholt (2003) düşük not ortalamasına sahip öğrencilerin ($GNO < 2$) akademik ve üniversite eğitimi gereksinimlerinin yüksek not ortalamasına sahip öğrencilerden daha fazla olduğunu bildirmişlerdir. Yine, Özgüven (1974), başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ya da üniversiteye açısından düşük doyum düzeyine sahip olduklarını belirtmiştir.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda da düşük ya da grup ortalamasının altında akademik başarıya sahip öğrencilerin (birinci ve ikinci grup) *kariyer* gereksinimlerinin, yüksek başarıya sahip öğrencilerden (dördüncü grup) daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Basham ve Lunenburg (2001), akademik yönden başarısız öğrencilerin ($GNO < 2$) başarılı öğrencilere göre ($GNO > 2$) akademik ve kariyer alanındaki psikolojik danışma gereksinimlerinin daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Bu bulgulardan yola çıkarak düşük not ortalamasına sahip öğrencilerin üniversite ortamındaki önemli “risk” gruplarından birini oluşturduğu söylenebilir. Dolayısıyla, Rouche ve Rouche’nin de (1993) belirttiği gibi bu öğrencilerin akademik yönden yeterli hazırlığı olmayan, düşük benlik algısına sahip, geçmiş akademik başarısızlık öyküleri olan, belirginleşmemiş ya da gerçekçi olmayan gelecek amaçları bulunan ve ekonomik zorluklar yaşayan öğrenciler olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu yönüyle ele alındığında, akademik olarak başarısız olan öğrencilerin akademik ve kariyer danışmanlığı odağında önemli gereksinimlerinin bulunması ve üniversite öğrenimi görme konusunda olumsuz bir bakış açısına sahip olmaları anlamlı görülmektedir.

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulgularının genel bir özeti verilmektedir. Ardından, bu araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulamaya ve bu konuda gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik öneriler sunulmaktadır.

Sonuçlar

Araştırmada, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerinin cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından ele alındığında, psikolojik danışma gereksinimleri arasında yer alan *akademik*, *kriz*, *ekonomik*, *ayrımcılık*, *engellilik* ve *üniversite eğitimi* alt ölçeklerinden elde edilen puanlar öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Araştırma bulgularında, kız öğrencilerin *akademik* ve *kriz* alt ölçeklerindeki puanlarına ilişkin ortalamaların erkek öğrencilerin puan ortalamalarına oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer taraftan, erkek öğrencilerin *ekonomik*, *ayrımcılık*, *engellilik* ve *üniversite eğitimi* alt ölçeklerindeki puan ortalamalarının ise kız öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteler açısından ele alındığında ise, psikolojik danışma gereksinimleri arasında yer alan *akademik*, *ilişki*, *kriz*, *kariyer*, *ekonomik*, *ayrımcılık* ve *üniversite eğitimi* alt ölçeklerinden elde edilen puanlar öğrencilerin fakültelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Araştırma bulgularında

görülen bu farklılıklar incelendiğinde, Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin *kriz*, *kariyer*, *ekonomik*, *ayrımcılık* ve *üniversite eğitimi* alt ölçeklerinden elde ettikleri puan ortalamaları Fen-Edebiyat ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinden daha düşüktür. *İlişki* gereksinimleri açısından ele alındığında ise Eğitim ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin puan ortalamalarının İktisadi ve İdari Bilimler öğrencilerinden daha düşük olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin *akademik* gereksinimlerinin diğer üç fakültedeki öğrencilerden anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir diğer değişkeni olan sınıf düzeyi açısından ele alındığında ise, psikolojik danışma gereksinimleri arasında yer alan *kişisel*, *akademik*, *ilişki*, *kariyer*, *ekonomik*, *engellilik* ve *üniversite eğitimi* alt ölçeklerinden elde edilen puanlar öğrencilerin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Yakından incelendiğinde, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin *ekonomik*, *kariyer* ve *ilişki* gereksinimlerinin birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin *akademik* gereksinimleri ile birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin *üniversite eğitimi* gereksinimleri dördüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksektir. Diğer yandan, birinci sınıf öğrencilerinin *kişisel* gereksinimlerinin diğer üç sınıf düzeyinden daha düşük olduğu, dördüncü sınıf öğrencilerinin ise *engellilik* gereksinimlerinin birinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek düzeyde gerçekleştiği ortaya çıkmıştır.

Son olarak, psikolojik danışma gereksinimleri üniversite öğrencilerinin akademik başarıları (akademik not ortalamaları) açısından incelendiğinde, *akademik*, *kariyer* ve *üniversite eğitimi* puanları temelinde gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu

görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimleri arasında yer alan *akademik* boyut açısından incelendiğinde, düşük akademik başarıya sahip öğrencilerin *akademik* gereksinimleri diğer başarı düzeylerinde öğrenim gören öğrencilerinden daha yüksek iken, en yüksek akademik başarıya sahip öğrencilerin *akademik* gereksinimleri, ikinci ve üçüncü başarı grubundaki öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktür. Diğer yandan, düşük ya da grup ortalamasının altında akademik başarıya sahip öğrencilerin (birinci ve ikinci grup) *kariyer* ve *üniversite eğitimi* gereksinimleri yüksek başarıya sahip öğrencilerden (dördüncü grup) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Sonuç olarak, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin en temel 3 gereksiniminin ekonomik, akademik ve kariyer alanlarında olduğu görülmüştür. Mersin Üniversitesi öğrencileri ile yakın zamanda gerçekleştirilen diğer çalışmalar (Gizir ve diğ.,2010; Sevinç, 2010) dikkate alındığında, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin büyük oranda bir meslek sahibi olmak, statü kazanmak ve diploma sahibi olmak için üniversite eğitimi almak istedikleri ortaya konmuştur. Bu çalışmada yer alan öğrencilerin ard-yöresel özellikleri sözü edilen önceki çalışmalarla tam bir uyumluluk göstermektedir. Dolayısıyla, günümüz öğrencilerinin üniversite öğrenimlerini tamamlamalarını kolaylaştıracak alanlardaki gereksinimlerine öncelik verdikleri görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre psikolojik danışma gereksinimlerinde farklılıklar oluşması önemli bir bulgu olarak nitelendirilmektedir. Bu nedenle, üniversite PDR merkezlerinin sundukları hizmetleri üniversite yerleşkelerindeki çeşitli alt kültürler temelinde yeniden geliştirmelerinin önem kazandığı düşünülmektedir.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

İlgili alanyazında, gereksinimin doğası gereği dinamik bir kavram olduğu ifade edilmekte ve cinsiyet, yaş, deneyim, etnik köken ile sosyo-ekonomik statü temelinde değişiklikler gösterdiği belirtilmektedir (Papalia, Olds ve Feldman, 1998). Dolayısıyla, üniversite PDR Merkezleri günümüz üniversite öğrencilerinin değişen gereksinim ve problemlerini dikkate alarak sundukları önleyici ve gelişimsel psikolojik danışma ve rehberlik etkinliklerini yeniden gözden geçirmeleri gerekmektedir. Özellikle, fakülte, cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı ya da sosyo-ekonomik statü dikkate alınarak öğrencilerin gruplara göre değişen gereksinimleri temelinde her gruba yönelik farklı programlar geliştirilmeli ve uygulanan programların etkililik çalışmaları gerçekleştirilmelidir.

Bununla birlikte, üniversite bünyesindeki tüm yöneticilere, akademik ve idari personel ile öğrenci destek hizmetleri çalışanlarına günümüz üniversite öğrencilerinin değişen gereksinimleri konusunda bilgilenmeleri için çeşitli eğitimler düzenlenmeli ve öğrencilerin değişen gereksinim ve sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak programlar bu grupların eşgüdümü çerçevesinde hazırlanmalıdır. Ayrıca, bu araştırma kapsamında görüldüğü üzere Eğitim Fakültesi öğrencileri diğer fakülte öğrencilerine göre en az düzeyde akademik gereksinim belirten grubu oluşturmaktadırlar. Daha önce belirtildiği üzere bu durum, öncelikli olarak Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinin eğitim formasyonu temelinde ilgili alan dersleri bilgi ve deneyimlerinin üst düzeyde olmasıyla ilişkilendirilmektedir. Bu nedenle, ilgili diğer fakültelerdeki öğretim üyelerine düzenli aralıklarla eğitim formasyonu konusunda çeşitli seminerler düzenlenmesi ve öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerini destekleyecek konu alanlarında güncel gelişmeler ışığında çalıştaylar düzenlenmesi oldukça yararlı olacaktır.

Bilindiği üzere, öğrencilerin üniversite yaşamı sürecinde yaşadıkları problemler karşısında yararlandıkları en önemli sosyal destek kaynaklarından biri de kendi akran gruplarıdır. Dolayısıyla, üniversite PDR Merkezleri bünyesinde öğrencilerin temel gereksinim alanlarına yönelik destek hizmetleri sunmak için her sınıf düzeyine uygun şekilde çeşitli akran grupları oluşturularak mevcut akran rehberliği uygulamaları genişletilebilir.

Üniversitelerde Eğitim Fakültelerinin Eğitim Bilimleri Bölümleri bünyesinde bulunan Rehberlik ve Psikolojik Danışma programlarının çok azında üniversite psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik kuramsal ve uygulamalı dersler verilmektedir. Bu nedenle RPD lisans ve lisansüstü programlarında öğrenim gören öğrencilere yönelik olarak günümüz üniversite öğrencilerinin gelişimsel özellikleri, gereksinim ve problemleri temelinde yükseköğretimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini kapsayan derslerin sunulması önem arz etmektedir. Bu sayede, üniversitede bulunan çeşitli öğrenci destek birimlerinin uzman gereksinimlerinde önemli bir kaynak artışı sağlanabilecektir.

Son olarak, bu araştırmada yer alan Mersin Üniversitesi öğrencilerinin çeşitli alanlarda önemli psikolojik danışma gereksinimlerinin olduğu görülmektedir. Bu gereksinimlerdeki çeşitlilik temelinde öğrencilerin birbiriyle ilişkili akademik, mesleki, kişisel ve sosyal gereksinimlerinin bütüncül bir yaklaşım içinde ele alınması gerekmektedir (Gizir ve diğ., 2010). Dolayısıyla, günümüz üniversite PDR merkezlerindeki mevcut gelişmeler ve sınırlılıklar da göz önüne alındığında (Gizir, 2010; Güneri, 2006), üniversite PDR merkezlerinin mevcut kapsamlarının genişletilerek hizmet sunduğu alanların çeşitlendirilmesi, bu alanlara (akademik, mesleki, sosyal ve kişisel) yönelik sunulan

hizmetlerde uzmanlaşmış personel sayısının artırılması ve bu merkezlerin mikro merkez yapısından uzaklaşarak birer makro merkeze dönüşmeleri konusundaki düzenlemelerin hem Yüksek Öğrenim Kurumu hem de üniversite yönetimleri tarafından gerçekleştirilmesi öğrencilere sunulan destek hizmetlerinin daha nitelikli hale gelmesinde oldukça yararlı olacaktır.

Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Bu araştırma sadece Mersin Üniversitesi bünyesinde yer alan Eğitim, Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ile Mühendislik Fakültelerinin belirli bölümlerinde öğrenim gören 1504 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Gelecekte, daha farklı ve geniş örneklem gruplarıyla benzer çalışmaların yürütülmesi öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimlerinin kapsamlı bir şekilde belirlenmesinde ve bu gereksinimlerin çeşitli gruplar arasında farklılık gösterip göstermediğinin gözlemlenmesine olanak sunabilir.

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimleri kapsamında 12 gereksinim alanı (Kişisel, Sosyal, Akademik, İlişki, Kriz Durumları, Kariyer, Ekonomik, Ayrımcılık, Engellilik, Üniversite Eğitimi, Danışman İlişkileri ve Sağlık) üzerinde çalışılmıştır. Gelecekteki çalışmalarda, öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimlerine yönelik diğer ya da farklı gereksinimlerin de (örneğin psikolojik gereksinimler) ele alınması bu konuda daha detaylı bir alanyazın oluşumuna büyük ölçüde katkı sağlayacaktır.

Aynı zamanda, bu araştırmada üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma gereksinimlerine yönelik sınırlı sayıda değişken (cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi ve akademik başarı) ile bir çalışma yapılmıştır. Gelecekteki çalışmalarda, öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimlerinin farklı araştırma yöntemleriyle ve ilgili alanyazın kapsamında farklı değişkenlerle (ilk nesil üniversite öğrencileri, sosyoekonomik statü vb.) birlikte ele alınabilir. Bununla birlikte, öğrenci gereksinimlerinin bulunulan sosyal ortama ve kültüre dayalı olarak oldukça farklılıklar gösterdiği düşünüldüğünde, bu konuda üniversitelerarası ya da kültürlerarası araştırmaların yapılmasının ilgili alanyazına önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Son olarak, Dünya'daki ve özellikle Türkiye'deki hızlı değişim ve gelişmeler göz önüne alındığında, bu ve benzeri araştırmaların belli dönemlerde tekrar edilmesi, öğrencilerin psikolojik danışma gereksinimlerinin değişim gösterip göstermediğinin ya da hangi yönde ve ne tür bir değişim gösterdiğinin belirlenmesine yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

Acar, N. V. (1986). Üniversite öğrencilerinin problemlerinin akademik başarıya etkisi.

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, 65-76.

Aksu, M. ve Paykoç, F. (1986). *O.D.T.Ü. kampüsünde gençlik ve sorunları*. Ankara:

Ankara Üniversitesi Basımevi.

Alderfer, C. P. (1969). An empirical test of a new theory of human needs. *Organizational*

Behavior & Human Performance, 4(2), 142-175.

Aluede, O., Imhonde, H. ve Eguavoen, A. (2006). Academic, career and personal needs of

Nigerian University students. *Journal of Instructional Psychology*, 33(1), 50-57.

Arco, J. L., Fernandez, F.D., Heilborn, V.A. ve Lopez, S. (2005). Demographic, academic

and psychological profile of students attending counseling services at the University of Granada (Spain). *International Journal for the Advancement of Counseling*, 27, 71–85.

Arslanoğlu, E., Tekin M., Arslanoğlu, C. ve Özmütlu, İ. (2010). Voleybol hakemlerinin

çeşitli değişkenlere göre kaygı ve temel psikolojik ihtiyaç düzeylerinin incelenmesi (Ankara ili örneği). *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 985-995.

- Atik, G. ve Yalçın, İ. (2010). Counseling needs of educational, sciences students at the Ankara University. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 1520-1526.
- Barrow, J., Cox, P., Sepich, R. ve Spivak, R. (1989). Student needs assessment survey: Do they predict student use of services? *Journal of College Student Development*, 30, 77-82.
- Basham, V. ve Lunenburg, F. C. (2001, August). *Usefulness of the college student inventory as a needs assessment tool in community colleges*. Paper presented at the Annual Meeting of the National Council of Professors of Educational Administration, Houston, TX.
- Bayhan, V. (1997). *Üniversite gençliğinde anomi ve yabancılaşma*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Baymur, F. (1994). *Genel psikoloji*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, (1. Baskı).
- Benton, S. A., Robertson, J. M., Tseng, W., Newton, F. B. ve Benson, S. L. (2003). Changes in counseling center client problems across 13 years. *Professional Psychology: Research and Practice*, 34(1), 66–72.
- Bilgin, M. (2000). Üniversite öğrencilerinin sorunları ile değerleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 18-25.
- Bishop, J. B. (1995). Emerging administrative strategies for college and university counseling centers. *Journal of Counseling & Development*, 74, 3-38.

- Bishop, j. B., Bauer, K. W. ve Becker, E. T. (1998). A survey of counseling needs of male and female college students. *Journal of College Student Development*, 39(2), 205-210.
- Bostancı, M., Özdel, O., Oğuzhanoğlu, N. K., Özdel, L., Ergin A. ve Ergin, N. (2005). Depressive symptomatology among university students in Denizli, Turkey: Prevalence and sociodemographic correlates. *Croatian Medical Journal*, 46(1), 96–100.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik*. (Çeviren. İ. D. Erguvan Sarıoğlu). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Caetano, R. (1994). Drinking and alcohol-related problems among minority women. *Alcohol Health Research World*, 18(3), 233–242.
- Can, G. (1992). *Akademik başarısızlık ve önlenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Carney, C. G. ve Barak, A. (1976). A survey of student needs and student personnel services. *Journal of College Student Personnel*, 17(4), 280-284.
- Carney C. G. ve Savitz C. J. (1980). Student and faculty perceptions of student needs and the services of a University Counseling Center: Differences That Make a Difference. *Journal of Counseling Psychology*, 27(6), 697-604.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2004). *HIV/AIDS and college students*. A CDC pathfinder 1995. Atlanta: Author.

- Chickering, A. W. ve Reisser, L. (1993). *Education and identity*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Cihangir Çankaya, Z. (2009). Öğretmen adaylarında temel psikolojik ihtiyaçların doyumu ve iyi olma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 691-711.
- Doğan, T., Sarı, T., Kazak, M., Saya, P. ve Altıntaş, T. (2007). Başkent Üniversitesi öğrencilerinin problem alanlarının cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre incelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 32, 30-36.
- Doğan, T. (2012). A long-term study of the counseling needs of turkish university students. *Journal of Counseling & Development*, 90, 91-96.
- Ercoskun, M. H. ve Nalçalı, A. (2005). Öğretimde psikolojik ihtiyaçların yeri ve önemi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 353-370.
- Ertürk, K. Ö. ve Kıyak, C. M. (2011). Müşteri memnuniyetini artırma aracı olarak halkla ilişkilere maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi penceresinden bakmak. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 32, 127-150.
- Frank, E. (2000). *Gender and its effects on psychopathology*. Washington: American Psychiatric Press.
- Gallagher, R. P., Golin, A. ve Kelleher, K. (1992). The personal, career and learning skills needs of college students. *Journal of College Student Development*, 33(4), 301-309.

- Gallagher, R. P. (2004). *National survey of counseling center directors*. Alexandria, VA: International Association of Counseling Services.
- Giovazolias, T., Leontopoulou, S. ve Triliva, S.(2010). Assessment of Greek University students' counselling needs and attitudes: An exploratory study. *International Journal for Advancement of Counselling*, 32, 101–116.
- Gizir, C. A. (1998). *A study on the problems of the Middle East Technical University senior students*. Unpublished Master Thesis. Middle East Technical University, Ankara.
- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 196-213.
- Gizir, C. A. (2010). Üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezleri'nin rol ve işlevleri: Gelişmeler ve sınırlılıklar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 11-25.
- Gizir, C. A., Gizir, S., Aktaş, M., Göçer, S., Ömür, S., Yüce, G. ve Kırık, N. C. (2010). *Mersin Üniversitesi öğrenci profili*. Mersin: Mersin Üniversitesi Sağlık, Kültür Ve Spor Dairesi Başkanlığı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi, Yayın No, 1.
- Günay, D. ve Günay, A. (2011). 1933'den günümüze Türk yükseköğretiminde niceliksel gelişmeler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 1-22.

- Güneri, O. (1999). *Advancement of a counseling model for METU: a needs assessment study with the university of minnesota and METU students and METU counseling staff*. Unpublished Doctoral Thesis. Middle East Technical University, Department of Educational Sciences.
- Güneri, O., Aydın, G. ve Skovholt, T. (2003). Counseling needs of students and evaluation of counseling services at large urban university in Turkey. *International Journal for Advancement of Counseling*, 25, 53-63.
- Güneri, O. Y. (2006). Counseling services in Turkish universities. *International Journal of Mental Health*, 35(1), 26–38.
- Hall, C. ve Lindzey, G. (1985). *Introduction to theories of personality*. New York: John Wiley & Sons.
- Harrar, W. R., Affsprung, E. H. ve Long, J. C. (2010). Assessing campus counseling needs. *Journal of College Student Psychotherapy*, 24, 233–240.
- Harris. Jr. Harold. J. ve Anttonen. R. G. (1986). Assessing needs of male and female college freshmen. *Journal of College Student Personnel*, 27, 277.
- Holtzer-Jones, S. (1981). *Need assessment survey of women students at UCD*. California: University of California.

Houston, B. K. (1971). Sources, effects and individual vulnerability of psychological problems for college students. *Journal of Counseling Psychology*, 18(2), 157-165.

Hyun, J. K., Quinn, B. C., Madon, T. ve Lustig, S. (2006). Graduate student mental health: Needs assessment and utilization of counseling services. *Journal of College Student Development*, 47(3), 247-266.

Imamoğlu, E. O. ve Karakitapoğlu Aygün, Z. (2004) Self-construals and values in different cultural and socioeconomic contexts. *Genetic, Social and General Psychology Monographs*, 130(4), 277-306.

Jennings, M. L. (1996). Student counseling needs: The small urban college. *Journal of College Student Psychotherapy*, 11(2), 33-46.

Kacur, M. ve Atak, M. (2011).*Üniversite öğrencilerinin sorun alanları ve sorunlarla baş etme yolları: Erciyes Üniversitesi örneği*. Erişim tarihi: 25.12.2011, <http://errem.erciyes.edu.tr/makaleler.html>.

Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karakitapoğlu Aygün, Z. ve İmamoğlu, E. O. (2002). Value domains of Turkish adults and university students. *The Journal of Social Psychology*, 142(3), 333-351.

- Kaygusuz, C. (2002). Üniversite öğrencilerinin problem alanları ve bunların bazı değişkenlerle ilişkileri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 22, 76-86.
- Kenny, M. C., Aluede, O. ve McEachern, A. (2009). A comparison of counselling students' needs in the United States and Nigeria. *Australian Journal of Guidance & Counselling*, 19(1), 41-55.
- Kemer, G., Mayers, J. E. (2011). Application of developmental counseling and therapy to turkish college students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30, 1153 – 1160.
- Kesici, Ş. (2008). *Yeni psikolojik ihtiyaç değerlendirme ölçeğinin türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması: doğrulayıcı faktör analizi sonuçları*. Erişim Tarihi:22.02.2012, www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/articles/2008/.../SKESICI.PDF.
- Kılıç, M. (1987). *Değişik psikolojik arazlara sahip olan ve olmayan öğrencilerin sorunları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kitzrow, M. (2003). The mental health needs of today's college students: Challenges and recommendations. *National Association of Student Personnel Administrators*, 41, 167-181.

- Koç, M., Avşaroğlu, S. ve Sezer, A. (2004). Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile problem alanları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 499-512.
- Koile, E. A. ve Bird, D. J. (1956). Preferences for counselor help on freshman problems. *Journal of Counseling Psychology*, 3(2), 97-106.
- Koplik, E.K. ve DeVito, A.J. (1986). Problems of freshman: Comparison of classes of 1976 and 1986. *Journal of College Student Personnel*, 27, 124- 131.
- Korcuska, J.S. ve Thombs, D. L. (2003). Gender role conflict and sex-specific drinking norms: Relationships to alcohol use in undergraduate women and men. *Journal of College Student Development*, 44(2), 204–216.
- Koydemir Özden S. ve Erel, Ö. (2010). Psychological help-seeking: Role of socio-demographic variables, previous help-seeking experience and presence of a problem. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 688-693.
- Köknel, Ö. (1970). *Türk toplumunda bugünün gençliği*. İstanbul: Bozak Matbaası.
- Köymen, Ü. (1989). Akademik başarıda öğrenme ve ders çalışma yollarının rolü. *Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu Bilimsel Çalışmaları*. Bilkent Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Araştırma Merkezi, Ankara: Meteksan.

- Kutlu, M. (2004). Üniversite öğrencilerinin alıştırma-oryantasyon hizmetlerine ilişkin karşılaştıkları sorunlar ve beklentileri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Malatya.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı, uygulamalar kuramlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (1987). *Öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve tutumları*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Küçükarslan, M. (2011). *Mersin Üniversitesi öğrencilerinin romantik ilişkilere yönelik inançlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve romantik ilişki yaşama durumu değişkenlerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Lin, Y. N. (2010). Taiwanese university students' perceptions of university life. *Counselling Psychology Quarterly*, 23(2), 189–202.
- Litwack, L. (2007). Basic needs-a retrospective. *International Journal of Reality Therapy*, 26(2), 28-30.
- Loeffler, D., Haynes, H., Rengel, E., Volk, M. ve Wilkin, D. (1984). *1984 student needs assessment summary*. Unpublished Report. University of Minnesota, Student Counseling Bureau.

- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Originally published in psychological review. *International Humanistic Psychology Network*, 50, 370-396.
- Mau, W. C. ve Jepsen, D. A. (1990). Help seeking perception and behaviours: A comparison of Chinese and American graduate students. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 18, 94-106.
- McMahon, P. P. (2008). Sexual violence on the college campus: A template for compliance with federal policy. *Journal of American College Health*, 57(3), 361-365.
- McWhorter, T.K. (1989). *College reading and study skills*. Glenview: Illions:Scott, Foresman Company.
- Nicholas, L. (1995). Personal, career and learning skills needs of first-year university students. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 18, 33-37.
- Nicholas, L. J. (2002). South African first-year students' counselling needs and preferred counselling sources. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 24, 289-295.
- Oğuzkan, T. (1987). A survey on the problems of Bogaziçi University students. *Bogaziçi University Journal: Educational Sciences*, 12, 31-48.
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi. (2011). *Yükseköğretim istatistikleri*. Erişim Tarihi: 02. 01. 2012, <http://osym.gov.tr/belge/1-12654/2010-2011-ogretim-yili-yuksekogretim-istatistikleri.htm>.

- Öngen, D. (2006). Attitudes towards women: A study of gender and academic domain differences in a sample of Turkish university students. *Journal of Social Behavior And Personality*, 34(5), 467-486.
- Özbay, Y. (1996). Üniversite öğrencilerinin problem alanları ile yardım arama tutumları arasındaki ilişki. *Boğaziçi Üniversitesi 9. Ulusal Psikoloji Kongresi*, İstanbul.
- Özbay, G. (1997). *Üniversite öğrencilerinin problem alanlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. K. T. Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Özgüven, E. (1990). Yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin sağlık ve psikolojik sorunları. *Ege Üniversitesi Psikoloji Seminer Dergisi*, 8, 47-56.
- Özgüven, E. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve başetme yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 5- 13.
- Özkılıç, R. (1996). Cooperative learning. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 137-146.
- Özyurt, S. ve Doğan, M. S. (2002). *Gençlik problemleri açısından üniversite gençliği*. Adapazarı: Değişim Yayınları.
- Papalia, D. E., Olds, S. W. ve Feldman, R. D. (1998). *Human development*. Boston: McGraw-Hill.

- Pekel, H. N. (2001). *İşletmelerde motivasyon verimlilik ilişkisi, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Antalya Havalimanı çalışanları arasında bir örnek olay araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Pektaş, İ. ve Bilge, A. (2007). Ege Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin problem alanlarının belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 83-98.
- Perine, M. ve Lisle, J. (1995). Effects of syllabus offer of help, student age and class size on college students' willingness to seek support from faculty. *Psychology and Behavioral Sciences Collection*, 64(1), 41-52.
- Ramsey G. L. (2000). *A freshmen student need assessment of current services provided by the student services department at the University of Wisconsin-Stout*. Unpublished Master's Thesis. University of Wisconsin-Stout.
- Roueche, J. E. ve Roueche, S. D. (1993). *Between a rock and a hard place*. Washington, DC: The American Association of Community College.
- Schultz, D. ve Schultz, S. (1997). *Theories of personality*. Pacific Grove : Brooks/Cole.
- Schwitzer, A. M. ve Choate, L. H. (2007). College student needs and counseling responses. *Journal of College Counseling*, 10, 3-5.

Sevinç, S. (2010). *Mersin Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin akademik, sosyal, kişisel ve kuramsal uyumlarını olumsuz etkileyen faktörlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Silvester, J. M. (1976). *A needs assessment of adult basic education students at lewis and clark community college*. Human Renewal Services Demonstration Project Interim Report. Retrieved January, 20. 01. 2012, ERIC veritabanı.

Şahin, N.H., Sezgin, N. Taş, Y. ve Rugancı, N. (1989). Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma ve rehberlik merkezinden beklentileri. *Üniversite gençliğinde uyum sorunları sempozyumu bilimsel çalışmaları* (ss. 99-120). Ankara: Bilkent Üniversitesi Yayınları.

Şahin, İ., Fırat-Şahin, N., Zoraloğlu, Y. R. ve Açıkgöz, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin sorunları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), 1435-1449.

Tahhan. M. & Eitah, S.A. (2002). Counseling needs, Hashemite University students sex differences. *Dirasat Educational Sciences*, 29(1), 129-154.

Tracey, T. J., Leong, F. T. L. ve Glidden, C. (1986). Help seeking and problem perception among Asian Americans. *Journal of Counseling Psychology*, 33(3), 331-336.

Tung, W. C., Hu, J., Davis, C., Tung, W. K. ve Lin, Y. M. (2008). Knowledge, attitudes, and behaviors related to HIV and AIDS among female college students in Taiwan. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 17(3-4), 361-375.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2011). Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi 2010 sonuçları. *T.C Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni*, sayı 19. Erişim Tarihi: 28. 01. 2012, www.tuik.gov.tr.

Türk Dil Kurumu (2012a). *Büyük Türkçe Sözlük*. Erişim Tarihi:10.11.2011, <http://tdkterim.gov.tr/bts/>.

Türk Dil Kurumu (2012b). *Büyük Türkçe Sözlük*. Erişim Tarihi: 10.11.2011, <http://tdkterim.gov.tr/bts/>.

Türküm, A. (2007). Üniversite gençliğine yönelik psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri. Özyürek, R., Korkut O. F. ve Owen, D. W. (Ed.) *Gelişen psikolojik danışma ve rehberlik: PDR meslekleşme sürecindeki ilerlemeler içinde* (ss. 201-219). Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

UNAIDS. (2004). *2004 Report on the global AIDS epidemic*. Geneva: Joint United Nations Programme on HIV/AIDS.

Uysal, H. (2006). *Almanca bölümü öğrencilerinin ihtiyaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Ültanır, E. (1998). Üniversite öğrencileri için geliştirilen problem tarama envanterinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 10, 23-32.
- Wagner, G. A., Stempliuk, V. A., Zilberman, M. L., Barroso, L. P. ve Andrade, A. G. (2007). Alcohol and drug use among university students: Gender differences. *Revista Brasileira de Psiquiatria*, 29(2), 123-129.
- Weissberg, M., Berentsen, M., Cote, A. , Cravey, B. ve Heath, K. (1982). An assessment of the personal, career, and academic needs of undergraduate students. *Journal of College Student Personnel*, 23,115–122.
- Weglarz, S. (1996). Johnson Country Community College student needs assessment. Kansas: Office of Institutional Research. Retrieved February, 15. 01. 2012, ERIC veritabanı.
- Yanbastı, G. (1990). *Kişilik Kuramları*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Yeşilyaprak, B. (1986). Üniversite gençlerinin psikolojik sorunları. *Psikoloji Dergisi*, 5(20), 80-84.
- Yeşilyaprak, B. (2001). Üniversiteye devam eden ve etmeyen bir grup gencin psikolojik belirtiler açısından karşılaştırılması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(18), 35-42.

Yıldırım, İ.(2006). Akademik başarının yordayıcısı olarak gündelik sıkıntılar ve sosyal destek. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 258-267.

EKLER

EK 1. Uygulama İzin Yazısı

T. C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : B.30.2.MEÜ.0.70.03.00-605.01-276/2934
Konu : Anket Çalışması

27/02/2012

MEÜ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

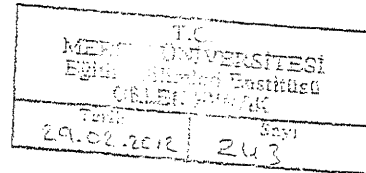
İlgi : 22.02.2012 tarihli ve B.30.2.MEÜ.0.0.44.00.00-302.08.01-138 sayılı yazı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün ilgi yazısı ekinde gönderilen, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Aİtan KARATAŞ'ın "Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Gereksinimlerinin; Cinsiyet, Fakülte ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre İncelenmesi" konulu anket çalışmasını Fakültenizde uygulayabilmesi için gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Yüksel ÖZDEMİR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKİ :
1-Dilekçe (1 sayfa)
2-Anket Formu (3 sayfa)

DAĞITIM :
Eğitim Fakültesi Dekanlığına
Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığına
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığına
Mühendislik Fakültesi Dekanlığına
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne (Ek konulmadı)

MEÜ Çiflikkoy Kampusu 33342 / Yenişehir -MERSİN Ayrıntılı bilgi için irtibat : Seydi PEHLİVAN Şef (3724)
Telefon : (0324) 361 00 01 (Pbx) Faks : (0324) 361 00 73
e-posta : meus@mersin.edu.tr Elektronik AŞ : www.mersin.edu.tr

MEÜ ID.FR-001/00

Yayın Tarihi: 14/05/2010

EK 2. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Öğrencimiz,

Bu anket, Mersin Üniversitesi öğrencilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla yapılan yüksek lisans tez araştırması için hazırlanmıştır. Birinci bölümde kişisel bilgilere yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise size çeşitli maddeler verilmiştir ve bu maddelerin sizi ne derecede endişelendirdiği sorulmaktadır.

Ankete vereceğiniz yanıtlar, birey olarak değil bir grup olarak değerlendirilecektir.

Sorulara vereceğiniz yanıtlar kesinlikle gizli tutulacak ve araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Sizin bu anketteki sorulara vereceğiniz doğru ve samimi yanıtlar, araştırma sonuçlarının güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Katkılarınız için teşekkür eder, başarılar dilerim.

Altan KARATAŞ

MEÜ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
PDR Yüksek Lisans Öğrencisi.

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Cem Ali GİZİR

MEÜ, Eğitim Bilimleri Bölümü.

1. Bölümünüz : .....

2. Sınıfınız : .....

3. Cinsiyetiniz : Kız Erkek

4. Şu Andaki Genel Not Ortalamanız : .....

5. Mezun Olduğunuz Lise Türü : Devlet Lisesi Öğretmen Lisesi
Anadolu Lisesi Meslek Lisesi
Fen Lisesi Teknik Lise
Özel Lise İmam Hatip Lisesi
Özel Fen Lisesi Güzel Sanatlar Lisesi
Özel Anadolu Lisesi Askeri Lise
Akşam Lisesi Diğer:.....

6. Üniversite öncesi yaşamınızın büyük bölümünün geçtiği yer:

- Köy-Kasaba
- İlçe Merkezi
- İl Merkezi (Büyükşehir dışında)
- Büyük şehir merkezi (İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa gibi.)
- Yurt dışı

7. Üniversite öncesi yaşamınızın büyük bölümünün geçtiği bölge:

- Ege
- Marmara
- Akdeniz
- İç Anadolu
- Batı Karadeniz
- Doğu Karadeniz
- Doğu Anadolu
- Güneydoğu Anadolu
- Yurt dışı

8. Ailenizde üniversite eğitimi almış ya da almakta olan sizden başka kimse var mı?

- Evet
- Hayır

EK 3. Öğrenci İhtiyaçları Analizi Ölçeği (The Student Need Assessment Survey)

Bu bölümde size çeşitli maddeler verilmiştir. Her bir maddenin sizi hangi derecede endişelendirdiğini yanında yer alan ‘hiç endişelendirmiyor’, ‘biraz endişelendiriyor’, ‘endişelendiriyor’, ‘oldukça endişelendiriyor’ ve ‘tamamen endişelendiriyor’ seçeneklerinden size uygun olan seçeneğin altındaki boşluğa X veya √ işareti koyarak belirtiniz.

	Hiç endişelendirmiyor	Biraz endişelendiriyor	Endişelendiriyor	Oldukça endişelendiriyor	Tamamen endişelendiriyor
1.Maddi durumum					
2. Zamanımı verimli kullanmak (hayatımın diğer yönleri ve okul yaşantım arasında bir denge kurmak)					
3. Mezun olduktan sonra bir işe girebilmek					
4. Eğitimimi tamamlamama yetecek paraya sahip olmak					
5. Ödemem gereken borçlarımı ödeyebilmek					
6. Şu andaki iş durumum ile ilgili yaşadığım sorunlar (işsiz olmak iş - bulmamak, işten atılmak vb.)					
7. Hayatımla ilgili amaçlar belirlemek, plan yapmak					
8. Geleceğe yönelik mesleki planlar yapabilmek için ilgi ve yeteneklerimi bilmek, anlamak					
9. Mesleki amaçlar ve uygun mesleki alternatifler belirlemek					
10. Mesleki amaçlarıma uygun olan alternatiflerden birisini seçmek					
11. Bölüm değiştirip değiştirmeme konusunda bir karar vermek					
12. Üniversiteye devam edip etmeme konusunda kararsızlık yaşamak					
13. Akademik yeteneğimden şüphe duymak					
14. Lisansüstü eğitim sınavlarında (master, doktora) başarısız olmak					
15. Yaşadığım akademik problemlerle (notlarımın düşük olması, bir derste başarısız olmak vb.) başa çıkabilmek					
16. Notlarımı yükseltmek					
17. Üniversitedeki çalışmalarım için gerekli olan okuma ve çalışma becerilerine sahip olmak					
18. Sınavlarda ve testlerde kaygı duymak					
19. Ödev, proje hazırlamak					
20. Derslere ve çalışmalarına yoğunlaşabilmek					
21. Verilen ödevleri projeleri zamanında tamamlayabilmek					
22. Belleğimi geliştirebilmek					
23. Akademik danışmanımla birlikte çalışmak					
24. Öğretim üyeleri ve asistanlara istediğim zaman ulaşabilmek					
25. Sınıf veya bir topluluk önünde konuşurken heyecanlanmak.					
26. Sosyal ortamlarda kendimi rahatsız hissetmek					
27. İnsanlarla iyi ilişkiler kurmak ve devam ettirmek					
28. Herhangi bir konuda konuşmaya başlamak ve devam ettirmek					
29. Sosyal yaşantımın çok az olması					
30. Kendimi yalnız ve dışlanmış hissetmek					
31. Çekingen olmak					
32. Üniversite yaşamına uyum sağlamak, katılmak					

	Hiç endişelendirmiyor	Biraz endişelendiriyor	Endişelendiriyor	oldukça endişelendiriyor	Tamamen endişelendiriyor
33. Uyuşturucu madde veya alkol kullanmak					
34. Tanıdığım birisinin uyuşturucu madde veya alkol kullanması					
35. Yanlış veya dengesiz beslenmek (çok az veya çok fazla yemek yemek, sık sık rejim yapmak vb.)					
36. Sağlık problemlerimle başa çıkabilmek					
37. AIDS'e yakalanmak					
38. Cinsel taciz ya da saldırıya maruz kalmak					
39. Aile içi çatışmalarla başa çıkmak					
40. Anne ve babamla olan ilişkilerim					
41. Çocuklarımla uğraşmak					
42. Duygusal olarak diğer insanlara bağımlı olmak					
43. Eşim, kız arkadaşım ya da erkek arkadaşım ile olan ilişkilerim					
44. Diğer insanların duygusal olarak bana bağımlı olması					
45. Bir ilişkiyi bitirmek					
46. Daha iyi iletişim kurabilmek					
47. Kararlar verebilmek, problemleri çözebilmek					
48. Kendime güvenmek					
49. Daha girişken olmak					
50. Kendimi daha iyi anlamak, (değerlerimin, kültürel kimliğimin, cinsel kimliğimin neler olduğunu bilmek) 'ben kimim?' sorusuna cevap vermek					
51. Cinsel duygu ve davranışlarımla başa çıkabilmek					
52. Bana veya yaptığım işlere yöneltilen eleştirilere açık olmak					
53. Kendimi sevmek					
54. Kendimle ilgili gerçekçi beklentiler içinde olmak					
55. Kendi başına yaşayan birisi olarak tatmin edici bir yaşam biçimi geliştirmek					
56. Kaygı, stres ve korku ile başa çıkabilmek					
57. Başarısızlıklarımın ve hatalarımla üzerinde fazla durmak					
58. Karamsar, depresif olmak					
59. İntihar etmeye yönelik duygu ve düşüncelere sahip olmak					
60. Benim için önemli olan birinin ölümünden duyduğum üzüntü ile başa çıkabilmek					
61. Kendime veya başkasına duyduğum öfkemle başa çıkabilmek					
62. Diğer insanlara karşı olan saldırgan davranışlarımı kontrol edebilmek					
63. Kendi kendime yetebilmek ve bağımsız yaşayabilmek					
64. Özümden dolayı sınıfta belli düzenlemelerin yapılmasını istemek					
65. Özümden kaynaklanan özel ihtiyaçlarımı telafi etmeme yardımcı olacak yeni teknikler, beceriler öğrenmek					
66. Özümden dolayı farklı muamele görmek					
67. Etnik kökenimden dolayı farklı muamele görmek					
68. Cinsiyetimden dolayı farklı muamele görmek					
69. Cinsel tercihimden dolayı farklı muamele görmek					
70. Cinsel tacize uğramak					